

Izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays and holidays.

PROSVETA

Uredništvo in upravljalni prostori: 2657 So. Lawndale av.
Office of publication: 2657 So. Lawndale av. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XII. Cena lista je \$4.00. Entered as second-class matter January 23, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., petek, 18. aprila (April 18) 1919. Subscription \$4.00 Yearly. STEV.—NUMBER 92.
Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burlison, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Kontestantom in naročnikom.

Izvrševalni odbor S. N. P. J. zaključil na svoji redni seji, ki se je vršila te dni, da se "Prosveta" poveča od časa do časa iz štirih na osem strani poleg obligatne številke ob sredah.

Upravištvo in uredništvo "Prosvete" je pozdravilo ta sklep in današnja številka je že izšla na osmih straneh. "Prosveta" bo odslej izhajala na osmih straneh ob petkih kadarkoli bo dopuščalo gmotno stanje lista. Največ je odvisno od naročnikov. Kakor hitro bo število naročnikov preseglo 10,000, bomo morda v stanju izdajati petkovo številko stalno na osmih straneh.

Uprava in uredništvo se dobro zaveda, da je dnevnik premajhen, medtem ko je obligaten tednik navadno zabasan z oglasi in uradnimi stvarmi, za katere mora biti prostor v listu; vsled tega se redno dogaja, da izostajajo ob sredah druge potrebne reči, zlasti povest. Temu bomo zdaj odpomogli. V petkovi številki, kadar izide na osmih straneh, bo večidel izbrano gradivo, več novic iz Amerike in starega kraja, podučni in agitatorični članki, več leposlovnega čtiva in drugih zanimivih stvari, ki jih čitatelji pogrešajo ob sredah in druge dni v tednu zaradi omejenosti prostora in številnih oglasov.

Naročniki na devnik bodo s povečanjem petkove številke popolnoma naplačani za pomanjkanje čtiva v obligatnih številkah.

Člane jednote, ki še niso naročeni na dnevnik, vabimo, da se naroče; ravno tako vabimo ostale rojake, ki niso člani, da se naroče na "Prosveto" in ne bo jim žal.

Tajniki, zastopniki in ostali bratje ter rojaki, ki so se udeležili kontesta za pridobitev novih naročnikov, imajo zdaj priliko, da nadaljujejo svojo delo s podvojeno silo in z večjim uspehom. Čimveč novih naročnikov pridobijo v kontestu, temprej nam bo mogoče izdajati "Prosveto" stalno na osmih straneh dvakrat v tednu.

Zastopnike in naročnike vobče tudi opozarjamo na jednotin "Mladinski list", ki izide kakor hitro se priklasi tisoč novih naročnikov. Celoletna naročnina je \$1. Podvizajte se, da se čimprej izpolni to število in naša mladina bo potem imela svoj list v slovenskem in angleškem jeziku. Lista za našo mladino nam silno manjka, kajti naši otroci so naša bodočnost in če jim ne damo takoj od mladega pravilne in potrebne izobrazbe v obliki prikladnega čtiva, bo naša bodočnost zanemarjena in krivdo pripisimo sebi.

Naprej za večjo "Prosveto", za "Mladinski list" in za napredek in kulturo slovenskega delavskega naroda v Ameriki!

UPRAVNIŠTVO IN UREDNIŠTVO.

ANGLEŽI ZADUŠILI STAVKO V KOLINU.

Nova generalna stavka v Berlinu; odprta vstaja in obsedno stanje v Indiji.

SEBASTOPOL PADE VSAK ČAS.

Milan, 17. apr. — V Milanu, Genovi, Turinu in v Bologni je proglašena 24-urna generalna stavka. V tukajšnjih izrednih med socialisti in protisocialisti zadnje sredo so bile ubite štiri osebe.

London, 17. apr. — Uradno poročilo iz Moskve se glasi, da so sovjetske čete pognale nazaj Litvine štiri milje, docim so na galski fronti okupirale Voločsk, 25 milj vzhodno od Tarnopola. Rumunske čete se umikajo na vsej fronti.

Kolin, Nemčija, 17. apr. — General Plumer, ki poveljuje angleškimi okupacijskim četam v tem delu Nemčije, je ukazal stavkajočim nemškimi delavcem v petdesetih tovarnah, da se morajo takoj povrniti na delo. Angleške čete so pokazale svojo silo s tem, da so obkolile nekatere tovarne in v drugih krajih so pluli vojaški eroplani nad delavskimi deli mesta.

Berlin, 17. apr. — Delavske organizacije v Berlinu se pripravljajo na novo generalno stavko, ko se zadnja ni obnesla.

Bremen, 17. apr. — Tukajšnje delavstvo je stopilo v generalno stavko. Edino naprave za električno in plinovo razsvetljavo obratujejo.

97,900 DELAVCEV BREZ DELA.

Washington, 17. apr. — Vladni vposeljalni urad javlja, da je zadnji teden padlo število brezposelnih delavcev v Združenih državah na 97,900. Okrog 25,000 delavcev je dobilo delo v tem času. Največ brezposelnosti je v Chicagu, Indianapolisu in Kansas Cityju poleg nekaterih drugih industrialnih središč. Farmarji potrebujejo veliko delavcev.

JAPONCI POBIJAJO ŽENE IN DECO V SIBIRIJI.

To je vzrok, da Američani niso hoteli pomagati Japoncem v bitki z boljševiki.

POROČILO GENERALA GRAVESA.

Washington, 17. apr. — Vojni department je prejel poročilo generala Gravesa, poveljnika ameriških čet v Sibiriji, ki se nanaša na obdobje v Tokiju, da se Američani nočejo pokoriti vrhovnemu japonskemu poveljstvu v Sibiriji. Department ni objavil poročila v celoti, temveč so znani le majhni odlomki, ki se glase, da japonske čete postopajo brutalno z ruskimi revolucionarji v Sibiriji in pobijajo žene in otroke. Američani so protestirali proti japonskim krutostim, kar pa ni pomagalo.

Dne 25. februarja je japonska četa, ki je štela 311 mož, bila v boju z boljševiki v Harabovsku. Japoncem je trda predla in poveljnik čete je klical Američane na pomoč, toda zadnji niso hoteli pomagati. Posledica je bila, da je

DRUŽINSKA DRAMA—ZRCALO SISTEMA.

Vladni delavec ubil ženo, dva otroka in sebe radi revščine.

NI BILO ZDRAVJA NE DENARJA.

Chicago, Ill. — Že stokrat je mogoče vsakdo čitateljev slisal frazo, da se lahko vsak človek pošteno preživi in udobno živi, če je priden in pošten. To frazo so drugi ponovili brezmiselnostjevendan, ki ni nič drugega kot navadna velika laž, ki jo nekateri širijo vedoma, drugi pa nevedoma.

V Hinsdalu, malem mestu zunaj Chicaga, se je odigrala drama, ki pokazuje jasno, kako brezmiselnost govore ljudje, ki govedajo, da imajo vsi ljudje v današnjih razmerah enako priliko, da zlezejo na "zeleni vrh".

Pred nekaj leti je 26-letni William J. Marwitz srečal 24-letno Claro Kleinovo, hči bogatega farmarja, na nekem farmarskem plesu v okolici Hinsdala. Poročila sta se, toda oče Clare je nasprotval zakon. Marwitz je bil učitelj sv. pisma na farni šoli in opravljal je službo poštnega uradnika. Prejemal je \$108 mesečne plače. Takoj po poroki si je kupil majhno hišico in jo odplačeval na mesec. Marwitz je hranil in varčeval, tako da je imel še majhno vlogo na banki, h kateri je vsaki mesec nekaj dodal. Rodila se mu je hči Margareta. Sosedje so videli v mladini in marljivem Marwitzu človeka, ki se povsopne visoko nad drugimi ljudmi.

Prisla je vojna in rodil se mu je sin Kenneth. Dragulja se je pričela pojavljati. Marwitzovi prihajali na banki so pričeli ginetati, kot sneg, če ga obsije gorko, poniladansko sonce. Žena njegova je obolela za zastrupljenjem krvi, ki se je pojavilo po neki operaciji na zobeh. Žena je postala napol invalidna.

Sosedje so opazili, da je Marwitz izgubil sneg z obraza. Prišel si je izposojevati denar. Na hišici je rastle intubilirani dolg. Zadnji teden je prišla iz Minnesote gdč. Selma Lehman, restrična Marwitzove, da pomaga na Marwitzovem domu, kajti odkar je bila žena bolna, je moral sam prati perilo, snažiti hišo in kuhati, poleg je pa še opravljal svoje delo na polju.

Ko se je Marwitz vrnil domov od dela, je bil otožen. Po končani večerji so mu otroci splezali na naročje, toda on je molčal, na njegovem obrazu ni bilo opaziti smehljaja. Odprl je sv. pismo in zaznamoval s svinčnikom: "Ko pojdem skozi dolino smrti, se ne bom bal hudega, kajti Ti boš z menoj."

"Lahko noč, oče," je dejala mala Margareta in ga poljubila, preden je odšla v spalno sobo k gdč. Lehmanovi. Oče ni čutil poljuba, gledal je brezizrazno za njo, kot da ne misli nanjo.

Gdč. Lehmanova je še spala zjutraj ob šestih, ko sta jo nenadoma zbudila dva strela iz spanja. Minuto kasneje je Marwitz vstopil v sobo, v roki je imel samokres. Šel je k postelji in rekel proti mali Marjetici: "Dete, pojdi z očetom."

Marjetica se je zbudila in obšla očeta z ročicami. Odnese jo je v svojo spalnico. Lehmanova mu je sledila v strahu. Videla je, kako je položil Marjetico poleg mrtve matere in mrtvega sina, ki sta bila ustreljena. Pritisnil je Marjetici samokres na senca, a v tem trenutku je Lehmanova zakričala: "Moj Bog, človek, kaj pa nameravate!"

"Na tem svetu ni prostora za nas, zato grem z njega," je resno odgovoril Marwitz.

Mala Marjetica se je smejala, v tem je počil samokres. Marjetica je nekaj ur kasneje umrla v hinsdalski bolnišnici.

Marwitz je hitel dolj po stopnicah k telefonu in pozval je svojo

MESA JE DOVOLJ, TODA CENE OSTANEJO.

Nasprotno grozi mesarska petorica, da bodo cene poskočile.

VELIKE ZALOGE MESA LEŽE V LEDENICAH.

Boston, Mass. — Velika mesarska petorica, ki ima svoje klavnice v Chicagu, prihaja dan za dnem z izjavami, da cena mesu ne bo padla, ampak bo še poskočila. Komentirali se seveda čudijo, kako te izjave o visokih mesnih cenah soglašajo z dejstvom, da so v ledenicah večje zaloge prasičevega mesa, kot so bile v letu 1918 v mescu aprilu. Na pr. v 332 ledenicah je bilo lani 111,999,227 funtov svežega prasičevega mesa, letos je v teh ledenicah 135,877,921 funtov. S slanino ni nič boljše. Lani je bilo slanine v 543 ledenicah 88,409,433 funtov, letos je v ledenicah 109,400,224 funtov slanine. V ledenicah je tudi več koštrunovine in jagojetine kot lani, le govedine je nekaj manj. Perotnine je pa še enkrat toliko kot lani.

Mesarji zdaj zagovarjajo visoke cene, ko je prišla ta resnica na dan, da pride nekoč čas, ko bodo ljudje zahtevali več mesa, kot ga pride na trg. Taka trditve je pliskava, kajti čim višje so cene, tem manj mesa uživajo ljudje. Če bodo cene še nadalje plezale tako navzgor, mora vsakomur meso popolnoma izginiti z delavske mize. Že zdaj je pričelo meso bolj redko prihajati na delavsko mizo in čas ni več daleč, ko bo prihajalo le na mize bogatinov, če se samopašnemu postopanju mesarjev ne napravi konec z zakoni.

Mesarji trdijo, da so se črede goveje živine v Združenih državah skredile, uradna statistika, ki je bila nedavno objavljena, govori nasprotno.

Komu naj gre vera: vladnim poročilom ali mesarjem? Vsak pameten človek bo rekel, da so vladna poročila resnica, trditve mesarjev so pa prazni izgovori. Kateri hočejo ljudstvu nasuti peska v oči, da ne spozna njih igre. Najboljši pripomoček proti igri mesarjev je podraževanje mesarske industrije. Mesarski trust se je razvil do take moči, da je postal nevaren ljudskim interesom. In če katerikoli trust postane tako močan, da ogroža ljudske koristi, je čas, da se podražvi in obratuje v splošno ljudsko korist.

RAZDELITEV POSOJILA SVOBODE IN ZMAGE PO OKRAJIH.

Washington, D. C. — Posojilo svobode in zmage je razdeljeno po zveznih rezervnih distriktih takole:

	Vodst.	Vsota.
New York	50	\$1,250,000,000
Chicago	14 1-2	350,000,000
Cleveland	10	250,000,000
Boston	8 1-2	212,500,000
Philadelphia	8 1-2	212,500,000
San Francisco	6 7-16	162,500,000
Richmond	4 7-8	117,500,000
St. Louis	4 1-2	112,500,000
Kansas City	4 1-2	112,500,000
Minneapolis	3 1-2	87,500,000
Atlanta	3 1-2	87,500,000
Dallas	2 1-10	50,000,000

DEBS OPRAVLJA PISARSKO DELO V KAZNILNICI.

Wheeling, W. Va. — Jetničar Terrell izjavlja, da je Eugene V. Debsu odkazal delo pisarja v kazniški bolnišnici. Hotel je Debsa dodeliti knjižnici, to misel je opustil, ker bi vlekel preveč pozornosti nase.

CHICAGO, ILL. — V HAYESOVEM HOTELU KO NEZNANI ZLIKOVCI UKRADLI IZ JEKLENE BLAGAJNE ZA \$1,000 ZADOLŽNE SVOBODE, \$1,000 V GOTOVINI, \$500 V DRAGULJAH IN SREBRNINI IN \$1,000 V ČEKIH.

VEREME.

Chicago in okolica: V petek deloma oblačno in mrzlo. Severno-zapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah je bila povprečno 35 stopinj nad ničlo.

V Clevelandu bode obiskal vse naročnike in druge rojake naš novozastopnik JOE SKUPEK. Upravništvo ga toplo priporoča vsem, da mu gredo na roke in se naroče na dnevnik "Prosveta".

NEMCIJA BO DALA MIROVNO POGODBO NA SPLOŠNO GLASOVANJE.

Zadnji apeli malih narodov. Belgija ne mara soditi kajzerja. Amerika morda dobi Carigrad. Francoska vlada zadovoljna z Wilsonom. Petnajstletna okupacija ob Reni.

PARIZ, 17. APR. — USPEH FRANCIJE, KI JE DOBILA SAARSKO DOLINO, JE OKORAJIL ITALIJANE, DA NOČEJO ODSTOPTI OD LONDONSKE POGODBE, KATERA JIM JE DALA TRST, GORIŠKO, JUŽNE TIROLE IN DALMATINSKO OBROŽJE. ANGIJA IN FRANCIJA STA ODLOŽILI VSO ODGOVORNOST ZA OPONIČJE PROTI ZAHTEVAM ITALIJE NA WILSONOVE RAME.

Pariz, 17. apr. — Iz Frankfurta poročajo, da bo Nemčija zahteval poročajo, da bo Nemčija zahtevala odškodnino za škodo, storjeno v bombardiranih mestih po zavezniških letalcih in vsled škode, ki je nastala v spartaški revoluciji, katero je po mnenju nemške vlade zaključilo zavlačenje miru.

Weimar, 17. apr. — Nemški kabinet je večerjaj soglasno sklenil dati mirovno pogodbo na splošno glasovanje ljudstva, ako se vjema z Wilsonovimi štirinajstimi točkami.

Pariz, 17. apr. — Predsednik Wilson je bil večerjaj zelo zaposlen z mnogimi deputacijami malih narodov, ki so prišli z zadnjimi apeli na veliko četvorico glede svojih pravic, predno je pogodba sklenjena. Med drugimi je bila tudi deputacija treh Američanov: bivši guverner Dunne, Fr. P. Walsh iz Kansas Cityja in Michael Ryan iz Bostona, ki je izročila Wilsonu resolucijo ameriških freejev za neodvisno-irsko republiko. Potem je bila deputacija dveh Američank — Rose Schneiderman in Mary Anderson — ki zastopata Ameriško žensko Strakovno-unijsko Ligo in apelirali sta za več pravic ženstvu v ligi narodov.

Bila je deputacija Kitajcev, ki so se pritoževali, da hočejo Japonci anektirati Šantung. Druga deputacija je bila iz Sirije z apelom za neodvisno sirsko republiko. Dalje je bila deputacija dalmatinskih Hrvatov, ki so protistrali proti italijanski okupaciji in zahtevali, da se jim prizna princip samoodločevanja. Deputacija Albancev je apelirala, da se vsaj Albaniji pripozna popolna neodvisnost.

Marki de Vogue, zastopnik francoskega Narodnega kongresa, je tudi obiskal Wilsona in zahteval, da Francija anektira ozemlje ob Reni. In tako dalje in tako dalje — vse polno deputacij. Končno je prišel zastopnik najmanjše republike na svetu San Marino. Wilson je bil radoveden, kaj bo ta zahteval, toda krepko se je oddahnil, ko mu je poslanec iz San Marina poklonil certifikat častnega državljanstva. Wilson je postal častni državljan najmanjše republike na svetu in zdaj si gozdovo beli glavo, kaj je storil dobrega za San Marino!

Neki ameriški delegat je danes dejal, da Wilson smatra, da ni zarogel niti enega svojih principov, obenem pa je docela harmoniziral zahteve Angležev in Francozov. Kako je Wilson to dosegel, je danes še samo ugibanje.

Pariz, 17. apr. — Belgijski mirovni delegatje so večerjaj informirali poročevalce, da jih velika četvorica še ni uradno obvestila, da bo Belgija sodila bivšega nemškega kajzerja. Dalje so izjavili, da bo Belgija odklonila to nalogo, ako jo dobi. Po njihovem mnenju je težko reči, če je kdo sploh kompetenten za izvedbo procesa proti posameznim krivcem; ako je, tedaj naj to izvrši sodišče, pri katerem bodo zastopane vse zavezniške države.

Belgijski delegatje so tudi rekli, da krivice, ki jih je pretrpela Belgija, še ne bodo naplačane z

BLANQUET OBLAVLJEN.

Mexico City, 17. apr. — General Aureliano Blanquet, ki je vodil četico rebelov proti vladi Carranza z namenom, da pomaga čimoglaviti Carranza in postaviti Velixa Diaza na krmilo, je bil ubit v prvem spopadu z vladnimi četami blizu Chavastle. Njegovo glavo so poslali v Vera Cruz za identifikiranje. — Blanquet je bil star 71 let in eden strelev v oddelku vojakov, ki so ustrelili cesarja Maksimilijana. Ob času Huerte je bil vojni minister in on je osebno tretiral predsednika Madera.

KAKO ZBORUJE VELIKA ČETVORICA.

Zapisničarja nimajo in tisoč zaključkov je še bilo spreminjenih.

DELAJO SE VZROKI ZA NOVO VOJNO.

Pariz, 16. apr. — (Poroča Paul Scott-Mowrer). Zapomniti si je treba, da svet ne bo vedel, kaj je bila velika četvorica, dokler ne bodo objeljeno objavljene točke mirovne pogodbe. Izvemisljive lize narodov in poročila o mednarodnem delavskem zakonodajstvu ni bil še do danes objavljen noben zaključek. Slišimo to in slišimo ono, toda vse skupaj je spekulacija.

Vse seje velike četvorice so strogo tajne in navzdoh je le pet oseb, ki so: Wilson, Clemenceau, Orlando, Lloyd George in tolmáč tajnant Mantu. Pogovori se vrše večidel v angleškem jeziku, toda Orlando ne razume angleškega, ato je na sejah Mantu, ki šepetee Orlando na uho, kaj se govori in nato pove drugim, kaj mu pove Orlando, ki govori le takrat, kadar se diskuzija tiče Italije; drugače navadno molči.

Pogovori so naravno epohalnega pomena, toda zapisana ni niti ena besedica. Na sejah ni zapisničarja in zborovalec sami ne beležijo ničesar. Kadar se zedinijo glede na kakšno vprašanje in hočejo storiti zaključek, tedaj se razidejo in diktirajo stvar svojim članom komisije, katera se peča z dotlešnim vprašanjem. Nato se snidejo vsi člani komisije in sestavijo zaključek, ki se zanese v zapise.

Na podlagi tega, kar dobi komisija ustmenim putem od velike četvorice, potem dela. Večkrat se zgodilo, posebni prošli teden, da je komisija zapisala vse nekaj drugega, kar je pa sklenila četvorica in sicer zaradi tega, ker so komisarji pozabili, kar so jim prej povedali zborovalec. Zgodilo se tudi to, da se Wilson, Lloyd George ali ostala dva premislita, ko je stvar že v rokah komisije in tedaj je treba o stvari znova debatirati, znova poročati komisiji in znova očežiti. Več kot tisoč sklepov je že bilo zavrnjenih ali spreminjenih odkar zboruje mirovna konferenca. Ako je torej proces zborovanja že nekaj kaos, se ne smemo čuditi, če so zaključki še bolj kaotični.

Vsi sklepi, o katerih se pravi, da so sprejeti, niso bili storjeni na temelju principov, temveč na podlagi kompromisov in vsled tega nosijo znamenja neodločnosti. Liga narodov, kakor danes stoji, ni svobodno društvo držav za ustanovitev novega sveta, niti ni dovolj močna alijansa z namenom, da bi bila porok za stalni mir. Glavne funkcije lige bodo vsežakor občevalne. Načrt odškodnine je ravno tako

kaotičen. Namesto gotove svote, katero ima Nemčija plačati za storjeno škodo, je postavljeni za glavnino svota, ki bo morda ob enem maksimalna. Govorica, da mora Nemčija plačati tudi stroške vojne, je le za tolažbo francoske in angleške javnosti, ki je postala žrtev nepremišljenih obljub Lloydja in M. Klotza. Vsakdo, kdor ima le količjak vpogleda v finančno stanje Nemčije, je prepričan, da je Nemčija nemogoče plačati vojne stroške zaveznikov. Francija, Belgija in ostale prizadete države bodo vesele, če bodo mogle dobiti aktualno povrnitev škode. Kljub temu se govori, da pride v mirovno pogodbo točka o povrnitvi vojnih stroškov ljudje, ki razumejo položaj, pravijo, da je to zelo hinavska točka.

Kar se tiče nemške pokrajine z bogatimi premogokopi in železnimi rudniki ob reki Saar, je vsakor sklenjeno, da bo ta pokrajina pod protektoratom Francije petnajst let. Da pa ne bi stvar izgledala kot direktno kršenje Wilsonove točke samoodločevanja, je dodano v pogodbi, da ima ljudstvo ob Saaru po 15. letih pravico odločiti s splošnim glasovanjem, dali hoče spadati k Franciji ali Nemčiji. Razume se, da bo Francija po 15. letih pripravila ljudstvo na to, da se odloči za njo. Ta vada je že narejena s tem, da je odnotno ljudstvo oproščeno davkov in odškodnine; s tem so že ustvarjeni predpogoji proti postopnemu plebiscitu in zgodilo se bo, da bodo prebivalci iz ostalih nemških krajev se selili tamkaj v svrhu, da se izognejo visokim davkom. Že danes je lahko jasno, da ta načrt lahko prinese novo evropsko krizo po 15. letih.

Vsi zaključki so sploh takšni, da ustvarjajo potrebo novega oboroževanja po vsej Evropi. Saarska koncesija dokazuje, da bo enake koncesije dobila Italija na račun Jugoslovanov, Srbija na račun Bolgarske, Grška na račun Turčije, Rumunija na račun Ogrske, Poljska in Čehoslovakija na račun Nemčije, Nemške Avstrije in Ukrajine in morda tudi Belgija kos nemške zemlje, če ne tudi Holandije.

Ljudje različnega mišljenja, ki pa so želeli, da pride pravi, demokratični mir, so danes poparjeni vsled zaključkov velike četvorice. **NEMCIJA BO DALA MIROVNO POGODBO NA SPLOŠNO GLASOVANJE.** (Nadaljevanje s 1. strani.) obsodbo, Viljema Hohenzollerna, Belgijci ne zahtevajo maščevanja, temveč pravice. **Havasova agencija** javlja, da ententa namerava določiti 15. maj kot zadnji dan, na katerega mora Nemci podpisati pogodbo ali jo zavreči. Delegatje Nemške Avstrije, Ogrske, Bolgarske in Turčije bodo pozvani v Versailles, štirinajst dni pozneje kot Nemci. Glede usode Turčije je še velika negotovost. Ententa bi menda rada videla, da Združene države prevzamejo upravo Armenije in Cilicije, toda Američani se nič kaj ne navdušujejo za to. **Dignitost Carigrada** je še v temi. Nekateri ameriški delegatje bi bili prej za to, da Amerika upravlja Carigrad in Dardanele, kakor pa kakšne azijske puščave, kajti kmalu bi spremenila starinski Carigrad v moderno mesto.

Angleži, Francozi in Italijani so tudi za to, da Amerika upravlja Carigrad, ker s tem odpade grda zavist med njimi, kdo dobi glavno mesto Turčije. Anglija ima na turskem ozemlju 150.000 vojakov, Francija pa samo 1500 in zadnja se boji, da jo prva izpodrine v Mali Aziji. V Sibiriji, Armeniji in Palestini pogde pri ponovnih konfliktih, ker selitvina skupna komisija se ne more zediniti, kako se naj razdeli ozemlje v Mali Aziji.

Včeraj je velika četvorica začetela, da poje živila v Rusijo, toda Francozi so se rezervirali in česar bo še enkrat na dnevnem redu. Zli se pa, da bodo morali Francozi v tem oziru popustiti in Amerika z Anglijo vred pošlje živila potom nevtralne komisije, ki je pod vodstvom norveškega varovalca dr. Naussena, drugi član komisije so Šved in Švicarji. **Bakinetje, Sazanovi, Levov** in drugi ruski zastopniki Kolčakovske frakcije silno nasprotujejo, da bi ententa dovolila živila za boljševiki Rusijo, toda Amerika in Anglija stojata na stališču, da je treba pomagati tistim ruskim silam, ki izumirajo gladu brez oziroma politično pripravnosti. Pomoč je

potrebna tudi vsled tega, ker zavezniki ne nameravajo več poslati nadaljnjih čet v Rusijo in na zmajev protirevolucionarnih strank v Rusiji ni več misliti. **Včeraj ob treh popoldne** so se sešli v prostorih francoskega zunanjega ministrstva zastopniki vseh petnajstih držav, ki so napovedale vojno Nemčiji. Veliki štirje so formalno informirali zastopnike, da je določen 25. april za sestanek z nemškimi delegati in nato se je debatiralo, dali se Nemci povabijo v imenu velike četvorice ali v imenu vseh zastopnikov. Kolikor je slišati, je bilo sklenjeno, da se jih povabi v imenu vseh. Potem je velika četvorica pričela sestavljati program zborovanja v Versaillesu. **"Echo de Paris"** piše, da so zdaj vsa vprašanja med zavezniki rešena in da je francoska vlada povsem zadovoljna s končnim stališčem predsednika Wilsona. **"Goulois"** piše, da bo končni sporazum glede meje med Jugoslavijo in Italijo zasnešen v preliminarno pogodbo z Nemčijo. Dalje je zaključeno, da bo milijaristična okupacija zapadnega brega Rene trajala petnajst let. Sprva bodo tam služile zaveznike čete, ki pa bodo odhajale stopnjevanje, kakor bo Nemčija zadoščevala svojim obligacijam in končno ostanejo tamkaj francoske in belgijske čete. Nekaj se govori, da bodo okupacijo vzdrževali le prostovoljci. **Dve ženski v nemški delegaciji.** Berlin. — Posebni odbor za mirovna pogajanja, katerega je imenovala narodna skupščina v Weimaru, obstoji iz predsednika Fehrenbacha, treh podpredsednikov in 28. delegatov iz skupščine. Med zadnjimi sta tudi dve ženski.

ANGLEŽI ZADUŠILI STAVKO (Nadaljevanje s 1. strani) Berlin, 17. apr. — Tukaj poročajo, da je v bojih okrog glavnega kolodvora v Monakovu zadnjih par dni obležalo 150 mrtvih in ranjenih. **Hoffmannova vlada** je poslala sveže čete iz Nuremberga v glavno mesto Bavarke. **Kodanj, 17. apr.** — V sled generalne stavke v Bremeu je ustajeno izkladanje ameriških živil v bližnjem pristanišču Bremen-Hafen. V Duesseldorfu so se delavci vrnili na delo, toda v Muelheimu in Hambornu se štrajk nadaljuje. Vlade čete so reokupirale Magdeburg. **Po vesteh iz Berlina** je položaj na Bavarskem zelo kaotičen. V Monakovem je prenehalo vse delo in v mestu so se pojavile roparske tolpe, ki ugrožajo trgovine in banke. Prvi bavarski pešpolk se je pridružil spartakovcem. **London, 17. apr.** — Iz Simle (Indija) je danes prišlo poročilo, da se v več krajih Indije izbruhnili resni nemiri in upori. V okrožju Lahore in Amritsar je odprta revolta in britiške oblasti so razgledale vojno stanje. Britiški guverner je poslal eroplane, ki so obsipali z bombami železniško postajo v Gujranwali, katero so zasedli rebeli. **V Viranganu** so bili veliki izgredi. Rebeli so podri vladna poveljstva in neki dopači uradnik je bil ubit. V Kalkati so tudi bili nemiri in boji 11. in 12. t. m. Nastopilo je vojaštvo, ki je streljalo na ljudsko množico; šest oseb je bilo ubitih in 12 ranjenih. **London, 17. apr.** — Iz Bukurešta poročajo, da pade Sebastopol vsak čas v roke boljševikov. Z okupacijo Sebastopola bodo imeli boljševiki ves Krim v svoji posedi. Sovjetske čete so zdaj v boju z Rumunji na vsej črti ob reki Dajester v Besarabiji.

Lenin pride v Budapešto? London. — "Times" poroča, da je Lenin brzojavno obvestil Bela Kuna, komisarja zunanjih zadev za Ogrskem, da obišče Budapešto in se udeleži novega mednarodnega komunističnega kongresa, kateremu bo morda predsedoval. **Ta vest je značilna** zaradi tega, ker pokazuje, da se boljševiki ne boje več zavezniške intervencije. Čljuje se smatra prihod Lenina za dokaz, da vlada v Moskvi ni zadovoljna z delom ogrskih boljševikov. Zdajpazdaj prihajajo očitki iz Rusije, da je ogrska sovjetska vlada preveč mehka napram Turčoziji. **Konferiranje gen. Smutsa** z boljševiki je utrdilo njihovo stališče, dočim je pobilo zadnje nade ogrske buržoazije, ki je upala na vojaško pomoč od entente. Buržoazija se je zdaj udala v svoj

bodo in skuša se prilagoditi novim razmeram. Člani starih aristokratskih rodbin se pridno uče stenografiranja, pisanja na stroju in knjigovodstva, da si morejo služiti kruha. **JAPONCI POBLJAJO ŽENE IN DECO V SIBIRIJI.** (Nadaljevanje s 1. strani.) bilo vseh 311 Japoncev izgubljenih: 302 sta bila ubita in ostalih devet ranjenih. **Graves pravi** v svojem poročilu, da on ni smatral Rusov, ki so bili v omenjenem boju z Japonci, za sovražnike. Večkrat se pripelje, da se neboljševiške ruske frakcije spopadejo med seboj in Japonci takoj pomagajo eni ali drugi stranki, kar pa Američani do danes še niso storili. **Vladno časopisje** v Tokiju je napravilo iz tega dogodka politični kapital in obdolžilo ameriške vojake v Sibiriji za boljševeke. **General Marč**, šef generalnega štaba, ni hotel reči ničesar o tej stvari, ko je bil vprašan, kaj je njegovo mnenje. **DRUŠINSKA DRAMA.** (Nadaljevanje s 1. strani.) mater, ki je farmarica blizo Hiusdala. Mati se je odzvala. **"Halo, mati. Tukaj je Viljem. Ravnokar sem ubil Claro, Marjetico in Kennetha. Zdjaj ubijem še sebe. Srečno!"** **Po teh besedah** je odšel po stopnicah navzgor v svojo spalnico. Vstopil se je poleg svojih dragih, nastavljal samokres na svoje senec in sprožil. **Zadnje dejanje** v drami je bilo končano, ki pripoveduje jasno in določno, kako lažnjive so govornice, da imajo v današnji človeški družbi vsi ljudje enake ugodnosti do življenja.

Lloyd George in Rusija. London. — Ministrski predsednik Lloyd George je dejal zadnji tork v svojem govoru v nižji zbornici med drugim sledeče, kar se tiče Rusije. **"Rusija je dežela,** v katero je lahko priti, a težje je iti iz nje; lahko jo je invadirati, toda težko premagati. Raje vidim, da ostane Rusija boljševiška, kakor pa da bi Velika Britanija invadirala Rusijo z veliko armado, kajti v tem slučaju bi Anglija prej bankrotirala kot zmagala in to bi bila najkrajša pot do boljševizma na Angliškem. **Rusija je danes** bruhajoč vulkan. Naša naloga ni, da skočimo v žrelo tega vulkana, temveč da obvarujemo sosedne države pred tokom lave. Iz tega razloga smo organizirali vse sile v zaveznikih državah, ki mejijo z boljševiško Rusijo in če bodo boljševiki poskušali napasti te države, smo pripravljene odgovoriti s protiofenzivo. To je naš program. Ampak mi bi radi videli mir v Rusiji. Na svetu ne more biti miru, dokler divja v Rusiji civilna vojna. Poskusili smo že, da naredimo mir med ruskimi strankami; pripoznali nismo nikogar, temveč smo svetovali vsem, da se naj zedinijo in tisto vlado, katero pripozna vse rusko ljudstvo, bomo pripoznali tudi mi. Žal, da nas nečejo poslušati. Ne poslušajo nas sovjetska republika niti drugi. Ne mislim, da ne bo enkrat rešeno rusko vprašanje, toda v doglednem času še ne. Boljševizem mora goriti toliko časa, dokler ne izgori."

Večina delavskih poslancev ni zadovoljna z govorom Lloyda Georgea. Napada ga tudi liberalno ("Northcliffe") časopisje, ker ni razodel mirovnih pogojev, kakor so pričakovali. Njegovi politični nasprotniki pravijo, da parlament ne more dati zaupnice vladi, ki sklepa mir brez vednosti parlamenta. **Nemški kapitalisti ukradli 1500 ton ameriške slanine.** Berlin. — Berlinski magistrat je izdal stroge navedbe za pravilno distribucijo ameriške moke in slanine v mestu. Neki trgovec, ki je prelomil navedbo, je bil kaznovan s tem, da ne dobi več moke na prodaj. **Biro za maščobo** ima velike težave s privatnimi podjetniki, ki hočejo ugrabiti ameriško blago in ga prodajati z dobrim dobičkom. Nedavno tega je na železniški medvozi in Berlinom izgubilo 1500 ton ameriške slanine. Po dolgem iskanju so uradniki našli slanino v skladišču privatnega podjetnika.

Obuvalo naj se nosi dolgo. Pred desetimi meseci, W. H. Kelley, lesni trgovec iz Omaha, je dal napraviti nove Neolin podplate na svoje čevlje. Mr. Kelley veliko hodi in je nosil te čevlje vse skozi. Pravi: "Trepeli me bodo še kakih deset mesecev." **Dobre prodajal** ne za čevlje imajo povsod v zalogi obuvalo z Neolin podplati različne mode za moške ženske in otroke. Ne stanejo nič več, nego čevlji, ki se hitreje strgajo. Neolin podplati se dobe povsod za popravilo ponošenih čevljev. Vedi, da so izdelani na znanstven preizkusen način ter so ti, kar podplati biti morajo. So komodni, nepremočljivi, kakor tudi trpežni. Izdeluje jih The Goodyear Tire & Rubber Co., Akron, Ohio; ki dela tudi lahkonoge pete, katerih trpežnost je zajamčena. **Neolin Soles**

Pozor rojaki! Poročati imam žalostno vest, da je postal žrtev razmer rojak **ANTON NOVLAN.** Umril je dne 14. aprila, 1919 in doma je bil iz RACNE pri Grusupljem in Ljubljanski okolici. Star je bil 40 let. Ako se nahaja v Združenih državah kak njegov sorodnik, brat ali sestra naj pride če le mogoče hitro ali takoj sem na West Frankfort, Ill. in naj se zglaš pri meni. Denarja je okrog \$700.00 in je treba vedeti komu naj se to izroči. In poravnajo eventualni stroški. **Oglasite se pri: George Svejt, P. O. West Frankfort, Ill.**

ŽENITBENA PONUDBA. aRd bi se seznanil pismeno s dekletom ali vdovo v starosti 25 do 30 let. Jaz sem star 33 let. Ne zahtevam nobenega bogastva, želim samo, da je razsodna naprednega oziroma socialističnega mišljenja. Vsa s sliko priloženo v pismo naj se pošilja na moj spodnji naslov. Jamčim vso tajnost in slike se vrnejo na zahtevo. Moj naslov je: P. J. B. P. O. Box 373, Collinsville, Ill.

DR. JOS. V. GRAHEK edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennsilvaniji. Zdravi vse otročje, ženske in možke bolezni. **Uradne ure 'so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan.** Bell Telephone Cedar 2388 **843 E. Ohio Street, N.S. PITTSBURGH, PA.**

Slava Očeta Mollingerja Na deset tisoče ljudi se je oprijelo tega naravnega zdravstvenega sistema. **Torej zmesi rabljene v slavnem zeliščnem čaju, še od časa ko se je sv. pismo delalo.** **Naravna pota se ne morejo izboljšati po človeški vedi.** **Oče Mollingerjeva** čudovita zdravstvena veda, se je razkrila pri ljudeh, ko je bil on se navdove misijonar v državi Pennsilvaniji. Njegova pomoč pri zdravljenju bolnikov ga je naredila slavnega. Vsem času svojega življenja se računa, da je raznim potom iskalo pomoči do 10.000 ljudi na en sam dan. On je napisal sam v življenju nad 80 tisoč zdravilnih predpisov. Njegov slovit zeliščni čaj je le en del njegovih delov. To zdravilo vsebuje razne zdravilne moči dane od matere narave v raznih zeliščih, rastlinah in koreninah. Za želedec, jetra ali obisti, revmatizem, zaprtnico, slabo prebavo, glavobol ga ni boljše. Očisti iz telesa vse slabe zaostale pline in vam pomaga k ponovni zdravi moči. En dolarski zavoj zadostuje za pet mesecev. Pišite nam še danes in priložite svoto \$1.10 gotov denar, pošne znamke ali pa money order. **MOLLINGER MEDICINE CO.** 24 Mollinger Building 14 East Park Way. (N. S.) Pittsburgh, Pa.

KRASNO IZBRANO BLAGO. **Tavžentročje, lipov cvet, kamelice, lapuh, hvošč ali preslica, sladki janež in izvrstni krvni čaj,** to je sedem raznih izvrstnih domačih zdravil in poučljiva knjiga **"Mali domači zdravnik"**, vse skupaj zavarovano potom pošte za \$2.40, po zavetju 10 centov več. Tekom dolge zime se taki pripomočki večkrat zelo potrebujejo; naročite jih sedaj, da jih boste imeli pri rokah. **Za druga domača zdravila, kajti jaz jih imam v zalogi, pišite po brezplačni cenik.** **MATH PEZDIR,** P. O. Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

VABILO NAVESELICO IN K PREDSTAVAM DRAMATIČNEGA KLUBA **Katera se vrši DNE 26 APRILA, T. L. V SV. ALOJZIJA DVORANI V CONEMAUGH, PA.** **PROGRAM:** 1) **"Grobovi bodo govorili"**, drama iz delavskega življenja. **Osebe:** Ivan Klarič, mizar Stefan Zabrie Marija Klarič Mrs. S. Zabrie Francec Hubart Vadnal Juika otroci Antonja Skoff Stari Klarič John Zupančič Gospa Bassi Miss. F. Petric Pavel Peristi, nekdanji tov J. V. Turk Josip Kolar, hišni gospodar F. Hočevar S. Vernič, taj. strokovne organizacije Ig. Grosnik Gospa Raich Preds. in odbornice Miss. Johana Skoff Gospa Jankovič Miss. M. Vadnal Gospa Skeršič Miss. M. Zupančič Kričanskega društva Julija Debeve skrb, prikazuje Sosedje, V. Kovanšek in Anton Dragar 2) **OROPANA IN SVOBODNA JUGOSLAVIJA.** — Zatiaranje Jugoslavije od strani Italije, kako s silo preženejo Italijana nazaj od koder je prišel. **Osebe:** Slovenija Johana Skoff Trst Stefan Zabrie Francoska Anton Kofar Angliška John Zupančič Vohun Italije F. Hočevar Vohunov pomagac Anton Dragar Ljubljana Miss. Julija Vadnal Preds. Proviz. skupščine Ig. Grosnik Tovariši Trsta J. Jager Jug. Feder. Republika Miss. Josephina Urbas. Vojaki Jugoslavije in Italije, **Saliva pošta. — Ples in prosta zabava.** **Pričetek točno ob 7 uri zvečer.** **Vstopnina za moške je 50c., ženske 25c., otroci po 10c.** **Pridite v mnogem številu; uljudno vabi O D B O R.**

EMIL KISS, Steamship Tickets & Money Exchange 133 SECOND AVE., NEW YORK, N. Y. (Banka je ustanovljena l. 1808)

Posiljatev denarja se sprejema za Hrvatsko, Slavonijo, Dalmacijo, Istro, Primorje in Kranjsko s popolnim jamstvom **100 kron za \$8.00** **Za vsa nadaljša pojasnila pišite na** **John Nemeth State Bank** 1597 Second Ave., New York, N. Y.

JAMČENO ZDRAVILO. **LEPA FARMA NAPRODAJ.** **Prodam 160 akrov** obsegajočo farmo, prodam tudi vso živino in vse potrebno kmetisko orodje. Tukaj je dobra rodovitna zemlja, izvrstno okusna pitna voda in zdravo podnebje, je le miljo in pol do šole in tudi cerkev je blizu. Tu je že naseljenih pet slovenskih družin in je le štiri milje do mesta. **Prodam po zmerno nizki ceni** in zahtevam le nekaj naplačila, vse drugo pa na obroke kakor se pogovorimo. **Za vsa nadaljša pojasnila pišite na lastnika,** naslov je: **John Smrekar, P. O. Millston, Wis.** (April 18, 1921)

Cenjeni rojaki pozor! **Cenjenim rojakom naznamo,** da mi kupujemo vse Liberty Bonds ter jih plačujemo v gotovem denarju po dnevnem KURZU (njih vrednosti). Rojaki, katerim je nemogoče priti osebno v naš urad, naj pošljejo svoje BONDE v priporočenem pismu (registriranem), ker na drug način mi nismo odgovorni v slučaju izgube po poštni ali drugi pošiljavi. **Posiljite na naslov:** **Mr. John Bahorich, 129 Bakerswell Bldg., Pittsburgh, Pa.**

ST. BERNARD GARDENS, A-16, NEW ORLEANS, LA. **NAROČNIKOM V POJASNILO.** **Za oglašje so odgovorni** le oglaševalci sami. Mi ne sprejmemo do njih nobene odgovornosti. **Vsak kdor kaj kupi ali oglasov in če mu ni všeč naj sam sebi pripiše.** **Vsako odgovornost in posledice naj nosi vsak sam.** Upravitelj: E. A.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

IZ URADA TISKOVNEGA ODSEKA SRZ VESTI IZ ŠTAJERSKE.

Slovenskim kmetom so hoteli Nemci odvzeti žito, ki ga imajo v mlinskih na levem bregu Mure. V Lipnici je že bilo pripravljenih 10 tovornih avtomobilov, ki bi naj bili odpeljali žito slovenskih kmetov v Nemško Avstrijo. Slovenski general Maister je nemško nakano pravočasno preprečil. Hvala mu!

Oderuške cene. Po nekaterih trgovinah z usnjem prodajajo podplate po naravnost oderuških cenah. Podplate za ene čevlje stanejo po 20-30 K. Tovarnarja pa stanejo, kakor trdijo strokovnjaki, z blagom in delom vred samo 6-8 K.

Usnje in podplate. Mariborsko okrajno glavarstvo ima več vagonov usnja in podplatov z kmeto in delavsko ljudstvo na razpolago. Občinski uradi naj tako naznanijo glavarstvu v Mariboru (soba št. 20, II. nadstropje) koliko usnja in podplatov potrebuje prebivalstvo v občini. Usnje in podplate se lahko izročijo v podrobno razprodajo tudi trgovcem. Razprodajo pa mora nadzorovati okrajni zastop ali občina. Prodajati se sme samo za uradno določene cene. Posestniki, ki do 31. decembra oddajo predpisano množino žita, imajo pravico zahtevati kot nagrado pol kilograma usnja in pol kg podplatov za 100 kg oddanega žita.

Najvišje cene za klavno govejo živino. Poverjenstvo za prehrano NV v Ljubljani je dne 27. nov. določilo sledeče najvišje cene za govedo in teletja: sicer za kilogram žive teže: Voli I. kakovosti 4.50, II. 4 K, III. 3.75, IV. Kravice: I. 4.10, II. 3.70, III. 3.50, IV. 3.40. Teleta: I. 6 K, II. 5 K. Naredba je veljavna od 27. nov. nadalje do preklica.

Mast za železničarje. Okrajno glavarstvo v Mariboru naznanja. Nastavljenci južne železnice vseh mariborskih službenih mest in svojci, kakor oni na progah Maribor, Sinčavas, Maribor-Spilje Ljutomer, Maribor-Središče, Maribor Store morejo od dne 18. t. m. dobivati mast pri oskrbovalnem skladišču južne železnice v Mariboru brez nakazila in sicer za osebo 40 dkg po 36 K 1 kg. To množino masti je dala Narodna vlada SHS v Ljubljani kot priboljšek uslužbenecem južne železnice.

Cene mesa. Za narodno-prodajo govejega telečjega mesa se določajo za vse pokrajine v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani nastopne najvišje cene:

Goveje meso spreduje 6.20 K za kg s priklado; goveje meso za dnje 8.00 K za kg s priklado; loj 6.00 K za kg; jezik 8.00 K za kg; pluca 1.20 K za kg; telečje meso, I. vrste 10.00 K za kg s priklado; telečje meso, II. vrste .900 K za kg s priklado.

Cene za mleko. Komisar za prehrano za Slov. Štajer pojasnjuje da velja cena 1 K za liter mleka samo za preskrbo mesta Maribor. Drugod ostane cena pri približevalu 50 v, pri dostavi mleka na zbirališče oziroma odjemalcem pa se določa na 70 v za liter.

Maribor. Nedeljo zvečer je bil Anton Ribič podsetnik 87. jugoslovanskega pešpolka na vogalu Franc Jožefove in Rihard Wagnerje ulice ustreljen od neke vojaške patrolje, katero je v svoji pijanosti napadel z bajonetom. Že poprej je v družbi dveh tovarišev razsajal v neki gostilni v Franc Jožefovi ulici, tako, da ga je moralna patrolja izgnati iz gostilne, nakar je začel vnovič razgrajati in divjati. Ko ga je zopet neka patrolja pozivala k miru, se je z bajonetom zakadil v poveljnika patrolje, nakar je ta bil prisiljen oddati strel, kateri je razgrajajočega vojakla v trebuh smrtno zadel. Slovenski fante ne pijančujite.

KRAJEVNIM ODBOROM NARODNEGA SVETA.

Narodni svet razglša: Na več došlih nam vprašanj o stališču krajevnih odborov Narodnih svetov nasproti javnim oblastvom. Narodni vladi in Narodnemu svetu v Ljubljani je ugotoviti naslednje: Z znano Wilsonovo izjavo, da se staro Avstrijo ne bo pogajal o

miru, temveč le s posameznimi narodi Avstrije, je prenehala pravna oseba stare Avstrije in vsa njena oblast nad narodi. Po smislu določil mednarodnega prava pa nastane nova pravna oseba šele tedaj, kadar nastane v narodu organizacija, ki je sposobna, to je, ki ima dejansko moč in oblast vzdrževati mir in red ter jamčiti za življenje, telesno varnost in imetje posameznika. Narodni svet v Ljubljani v zvezi s krajevnimi odbori Narodnega sveta je imel biti taka oblast za prvo silo in njemu in krajevnim odborom N. S. je pripadlo izpolniti vrzel, ki je nastala s prenehanjem stare Avstrije, in sicer za toliko časa, da nastane nova oblast, ki je sposobna prevzeti gorenje naloge. Ta trenutek je bil dan s konstituiranjem Narodne vlade. Z ustanovitvijo je prešla vsa izvrševalna oblast (eksekutiva) od Narodnega sveta na Narodno vlado ter je Narodni svet postal le posredovalni organ Narodne vlade, ki ima pravico, Narodni vladi predložiti predloge in nasvete kako se naj v naprej izvede organizacija naše nove države Jugoslavije. Razmerje med obema je po dobo onemu med parlamentom in ministrom; parlament izdaja zakone in ministrom; ministrom pa jih le izvršuje. Iz tega pa sledi, da tudi krajevnimi odbori sedaj nimajo nobene izvrševalne oblasti (eksekutive) in da je sedaj njih naloge biti na eni strani ljudstvu z dobrim svetom v pomoč, na drugi stran pa posredovati želje ljudstva Narodni vladi v Ljubljani, da tako: združenimi močmi lažje premaga mo težave sedanega časa. Sledi p tudi, da je v tem delokrogu krajevni odbor Narodnega sveta po polnoma avtonomen in nikakor n podrejen n. pr. okrajnemu glavarstvu ali kakšni drugi oblasti, tem več le Narodnemu svetu v Ljubljani. Seveda v kolikor prajevni odbor vrši svoj čas tudi eksekutivno, je na primer kot upravitelj državnega imetja, recimo demobilizacijskih vrednot, isti odgovore Narodni vladi, ki je naša najvišja upravna oblast. Glede prostovoljnih prispevkov in iz istih nastalega premoženja pa je avtonomen ter odgovoren za pravilno poslovanje le Narodnemu svetu v Ljubljani. Krajevni odbor tedaj tudi ne sme odsvajati uradnikov, ke je to stvar Narodne vlade, pač pi je umestno, da krajevni odbori vs alične želje sporoče naravnost Narodni vladi; isto velja tudi gled napisov itd.

Narodni svet v Ljubljani. Socialna demokracija in dogodki v Zagrebu. Zagreb, 10. dec. Socialna demokratska stranka je priredila zborovanje, na katerem je govoril njen voditelj Viljem Bukšček. Govoril je o znanih dogodkih v Zagrebu in preciziral stališče njegove stranke napram tem dogodkom. Govoril je mirno, trezno in modro. Naglašal je, da so mornarji in narodna straža izpolnili svojo dolžnost, dočim so bili vojniki, ki so izzvali dogodek na Jelačićevem trgu pijani in od reznih tujih elementov nahujskani. Treba je razumeti logiko primitivnega vojaka, ki je bil vzgojen v mržnji proti Srbom. Ta mržnja je bila v zadnjem času vsled velikih dogodkov nekoliko uspavana. Treba je bilo le male pobude od zunaj, da je zopet vzplamtel. Zato je bila potreba le malega truda, da so razni temni elementi zopet vzbudili to razpoloženje v vojnku in je porabil v svoje nečedne namene. Reklo se je, da gre za republiko. Toda 90 odstotkov onih ljudi, ki so za republiko, so za to državno obliko samo, ker se je proglasilo državno ujedinjenje s Srbijo pod dinastijo Karagorjevič. Ti živijo bi ne bili v republiki, ako bi bila na krmilu nove države na primer dinastija Habsburžanov. Bukšček je končno zahteval razne nujne reforme ter se izjavil pred vsem za svobodo tiska, besede in za združenje ter nastopil z vso ostrostjo proti Frankovec in drugim avstrofilskim strujam.

Razkritja v Zagrebu. Poverjenik za javno varstvo priobčuje spise tajnega arhiva, ki ga je Narodno veče zaplenilo. Danes prihoduje dopis, ki ga je poslal znani zloglasni poveljnik Zagreba, general Scheuer, dne 9. septembra 1914 banu baronu Skerlecu. Pismo se glasi: "Prezvišeni gospod ban! Zagreb, 2. septembra 1914. Dovoljujem si Vaši Prezvišnosti splošno ročiti, da je bil večeraj pri meni Njegova Prezvišnost bivši ban baron Rauch in mi dal občirna, splošna pojasnila. Na mojo odločno zahtevo, da se morem ozirati

le na konkretne podatke, ako so verodostojni, je Njegova Prezvišnost izjavila, da je še vedno nekaj sumljivih političnih voditeljev svobodnih. Njih imena so: dr. Lorkovič, Toni Šlegel ("Agramer Tagblatt"), Wilder ("Hrvatska Rijeka"), Ljuba Babič-Žalski, župan varaždinski dr. Magdič, kanonik Broz v Ogulinu, dr. Mažuranič v Novem. Nadalje je Njegova Prezvišnost opozorila, da ima zemunski župan Marković svaka, ki stalno živi v Srbiji, brat tega svaka je pa baje general v Rusiji. Na mojo pripombo, da bi bilo najbolje, ako o tem informiram Vašo Prezvišnost, je izjavil ekscelenc baron Rauch, da daje te podatke meni s prošnjo, da potrebna ukrenem. Prosim zato Vašo Prezvišnost, da blagovoli vzeti moje ukreniti vse potrebno, kar se podatke na znanje in blagovoli ukreniti vse potrebno, kar se ji vidi umestno. Vnovič pa opozarjam na varaždinskega župana dr. Magdiča, ker prihaja ena pritožba za drugo, tako da je upravičeno mnenje, da bi bila sprememba na tamkajšnjem mestu nujno potrebna. — Scheuer, m. p."

Preiskava zaradi izgradov v Zagrebu. Zagreb, 7. dec. Preiskava radi predvečerajšnjih dogodkov se vrši z največjo temeljitostjo in strogostjo. Izkazalo se je, da so bili dogodki že dolgo pripravljani, toda slabo organizirani. Vojakom, ki so bili boljševoško navdahnjeni, se je obljubljalo, da bodo smeli uletiti po vseh mestnih trgovinah. Zaprti so mnoge oseb, med njimi več fakih, ki so igrali vlogo tudi v političnem življenju.

Glasilo Radičeve stranke ustavljeno. Zagreb, 7. dec. Poverjenik za javno varnost je ustavil nadaljno izdajanje glasila Radičeve stranke "Dom".

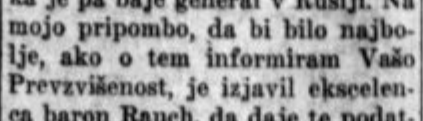
Srbako-muslimanska demokratska stranka. V Sarajevu se je pred tednom vršila skupščina srbsko-muslimanske demokratske stranke. Za predsednika je bil izvoljen Ismail aga Čemalović. Stranka je sklenila prirediti z aktivnim političnim delom. V to svrhu si ustvarja strankarsko organizacijo v vsi pokrajini. Izhajal bo poseben strankin list, za katerega je že nabranih 20.000 kron. Izvoljen je bil poseben odbor, ki ima nalogo, da strankarsko organizira in ustanovi strankino glasilo.

Niti ena vasica! Kakor smo že poročali, je prišel ministrski predsednik Pašić v Dubrovnik, kjer so mu priredili slavnostni sprejem. V imenu dubrovnike občine ga je pozdravil dr. Pero Čingrija, v imenu srbskih čet pa poveljnik Mundžić, kateri je zlasti prosil Pašiča, naj porabi svojo diplomatsko spretnost, da se rešijo vsi deli jugoslovanskega naroda tujega jarma. Na pozdrave je odgovoril Pašić v daljšem govoru, v katerem je s posebnim poudarkom naglašal to-le: Ako homo sloveni in edini, Vas lahko zagotavljam, da ne bo ostala niti ena jugoslovanska vasica v tujih rokah!

Vojaškim poverjenikom češko-slovaške republike v Ljubljani je bil imenovan od ministrstva za narodno brambo češko-slovaški stotnik Julij Husa. Poslovniška poverjenikstva se nahaja v Stritarjevi ulici šte. 3. Uradne ure za stranke so določene od 10. do 12. dopoldne in od 2. do 4. popoldne. — V nedeljo, 8. dec. ob 8. zjutraj odpluje prvi češki letalec s tukajšnjega letališča v Šiški s prvo pošto v Prago.

Občinski odbor v Borovnici je v svoji zadnji seji, dne 1. decembra 1918, soglasno sklenil, da se prvobitnelja za Jugoslavijo dr. Antona Korošca izvoli za častnega občana borovniške občine.

ALI VESTE KAJ JE TO?
Ali ste že kdaj videli nekaj podobnega?

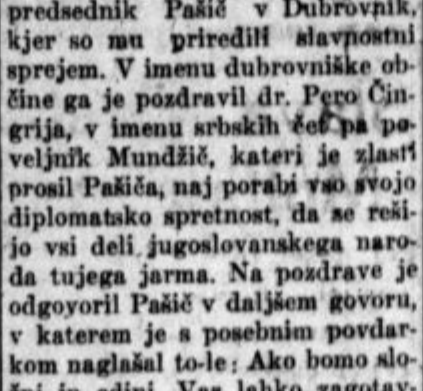

To je en največjih sovražnikov sloveštva... Trakulja. En največjih sovražnikov sloveštva poznan modernim vadi je trakulja. Ta žival živeča v no-trajnosti človeka in se hrani iz vašega želodca, se naraste v slučajih od 30 do 40 čevljev. Je zelo sitna in povzroča mnogo bolečin. Sicer pa dokler ni popolnoma razvita se skoro ne ve, da je v človeku, med tem ko pa tudi v mnogih slučajih dela veliko nerednosti in pokazuje svoja znamenja a tem, da daje razne bolečine. Ko se pa naraste se to spozna v raznih nepopolnih bolečinah. Navadno bolnik želi vedno spremembo hrane, počutek teže v spodnem delu trebuha in kot da se vam nekaj plazi v črevih.

Edino pravo in gotovo sredstvo za se preprečiti, da je v resnici trakulja v vašem želodcu je le to ko se pokateže v vaših odpadkih deli te trakulje ki odhajajo iz vas. Navadno človek postane zelo slab in bolan in zgubi vse veselje do svojega življenja. Želodce zahteva oziroma prejema dvakrat toliko hrane in vsled tega tudi dvojno delovanje. Laxcarin se je pronašlo, da je izvrstno zdravilo za želodce, qboje za pomoč prebavi in za želodčne nerednosti, kiši želodce, plin, riganje, zguba slasti do jedi itd. Prodaja se v zavojih pri Laxcarin Products Co. Dept. Z. 3., Pittsburgh, Pa. Do volj velik zavoj za zdravjenje stane le pet dolarjev, en zavoj pa samo en dolar. Pošljemo na vse kraje po sprejemu gotov denar, ali money order. Ta se ne prodaja v lekarnah. Ne jemljite nobenih ponaredb. Laxcarin dela kot ura zato je tudi vr eden zlata.

VAM NI POTREBA BITI BOLNIM. Potrošite tri cente v poštinih znamkah za našo pokusno tridnevno zdravilo, katero vas ponovno privede k zdravju in veselju.

Ako se počutite utrujeni in zmučeni — ako trpite vsled nervoznosti, želodčne ali obistne bolezni, splošna oslabilost, glavobol, izguba slasti do jedi, slaba prebava, omotica, zaprtica, izguba moči, nečista kri, slabo spanje, revmatizem, bolečine v hrbtu, no potem prišite nam in nam priložite vaš natančen naslov in mi vam bomo poslali z naobratno pošto brez vsakih nadaljnjih obveznosti na vaši strani **POPOLNOMA PROSTO** dovolj za tri dni

JUVITO zdravilo ki je sestavljeno iz samih čistih in zbranih zelišč, zraščeni na soncu in dežju matere narave vrtu. To ni nobeno novo zdravilo to je vendar nekaj starega česar so že preiskusili in se je izkazalo izvrstno tloro v tisoče slučajih. Mi vam ponudimo to brezplačno, ker amstramo, da boste s tem zdravilom zadovoljni kot je tisoče drugih bolnikov. Posti-te nas, da vam pomagamo pri vašem zdravju.

JUVITO LABORATORY SOUTH HILL BRANCH NO. 6 PITTSBURGH, PA. P. S. Ako imate znanice in so bolni, pokažite njim ta oglas. Mi jim z veseljem pošljemo tega zdravila na poskušnjo.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njimi-mi idejami, podpisaj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V saloglimam vse za vsakdanje potrebšine po smerni ceni.

ANTON ZORNIK, Hermina, Pa.

Pomlađansko zdravilo. Spomladni je kri po navadi polna nečistoče, ki se nabere skozi žimo. Posledica tega stanja se pokaže na mestih v obliki priščev, ran i drugih kožnih bolezni. Mnogokrat je obraz poln teh priščev, katerih se kalite iznebiti.

Severa's Blood Purifier (Severov Kričistilec) je treba torej vzeti vsako spomlad, pravzaprav vsak čas skozi leto, če je vaše kri nečista ali ako znate kakšno, da vaše kri je vohuje v zdravem stanju. Kakor mora biti. Napredaj v vseh lekarnah. Cena \$1.25.

Slovenska Narodna Pedporna Jednota. Ustanovljena 8. aprila 1894. Izdava: 17. junija 1907 v 42. številu. GLAVNI STAN: 2857-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922. Izvrševalni odbor. UPRAVNI ODBOR. PREDSEDNIK: Vincenc Canjar, 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. PODPREDSEDNIK: Anton Hrazek, Box 140, Cassburg, Pa. TAJNIK: John Verberker, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. TAJNIK BOLNIŠKEGA ODDELKA: Paul Berger, 2857-59 So. Lawndale av., Chicago. BLAGAJNIK: Anton J. Terboven, Box 1, Cicero, Ill. UPRAVITELJ GLASILA: Filip Gođma, 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. POROTNI ODBOR. John Ambröšič, predsednik, Box 261, Casssburg, Pa. John Underwood, 408 May St., Springfield, Ill. Martin Zalesnikar, Box 278, Barberton, Ohio. Joe Radlich, Box 432, Smithton, Pa. Frank Semrak, 2800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio. BOLNIŠKI ODBOR. OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2857-59 So. Lawndale av., Chicago, Ill. VZHOĐNO OKROŽJE: Rudolf Peteršek, Box 626, Bridgeway, Pa. Anton Radlich, Box 73, Wink Haven, Pa. ZAPADNO UKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Green, Kan., in Jugoslavija. Leo Kuhar, Box 248, Gilbert, Minn., in severozahod.

Nadzorni odbor. 14818 Hale Ave., Collingwood, Ohio. John Ambröšič, 418 Pierce St., Elyria, Minn. Joe Kalan, 5121 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. Tiskovni odbor. Vincenc Canjar, John Ambröšič in Matt Petrovič. IZBRIVNI ODBOR. PREDSEDNIK: Frank Alch, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Tréj, Joe Ovan, Mary Udović. VERHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 So. Gray Ave., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zverušič. POZORI! — Vse domneve politične in stvarne ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote sploh, naj se pošiljajo na naslovi: John Verberker, 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vse zadeve bolniške podpore naj se pošiljajo Paul Bergerju, tajniku bolniškega odbora v št. uradu. Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo št. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, ligar naslov je spono. Vsi pritožbi na gl. postojni odsek se naj pošiljajo na naslovi: John Ambröšič, Box 261, Casssburg, Pa. Vse pritožbe proti uradništvu glasila se naj pošiljajo predsedniku tiskovnega odbora Vincenc Canjarju. Vsi dopisi in drugi spisi, nomenalno, splošno, naročila in spisi vsi, kar je v vrsti s glasilom jednota, naj se pošilja na naslovi "Prosveta", 2857-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

LAXCARIN ZOPER IZGUBO TEKA **LAXCARIN** ZOPER NEPREBAVO **LAXCARIN** ZOPER ZAPRTJE **LAXCARIN** ZOPER ŽELOČNE BOLEZNI **LAXCARIN** ZOPER GLAVOBOL. **LAXCARIN** ZOPER PREMČOČNO UTRIPANJE SRCA. Je zdravilo trajno vrednotno pri vseh želodčnih nerednostih. Pomaga prebavi in vredi prebavnost vaše hrane, daje boljše zdravjeje kri, vsavi vsaj druge pijne in kisline, katere so povzročile slabost, slabost in nesposobnost, slabih početkov po jedi, nervoznosti, neprebravnosti, riganje itd. Odoravi zaprtico, povzroči čistočnejše odvajanje vaših črev, daje boljše počutje, lajša bolečine, ki so posledica drugih. Ne vsebuje nobenih nevarnih snovi, ne alkohola. Težni rezultati po desetih dneh in pravo krotjenje krvi, stvar ni pomagal. En zavoj vse priloži svoje vrednoti. Prodaja se pri Laxcarin Products Co., Pittsburgh, Pa. Dept. Z. 3. Aest štetalet, ki v največ slučajih zadostujejo za popolno odzdravjenje, smajo pet dolarjev. Pokusna štetaletja samo en dolar. Tridnevno je vredna mišnje. Naštetje pisma sploh, ki upoštevajo to zdravilo, pridajo njega uspešnost.

Kri je življenje. H. H. Von Schlick iznajditelj Bolgarskega Krvnega čaja prvi, da skoro vsaka bolezen izvira vsled nečiste in zastrupljene krvi. Obisti vržejo ves svoj strup v kri, zaprtica zapre čreva in vrže tok nečiste in strupe v kri, jetra se odpovedo svojem delovanju in tako gre še več strupa v kri. Prehlad, Influenca, Gripa in Plučnice bacili se prenosa v kri in posledica ves vaš život postane slab in bolan, vsled zastrupljenja krvi. Več let sem pomagal bolnim ljudem po vsem svetu. Tisoče pisem je prišlo v moj urad od ljudi, katerim se je povrnilo ljubo zdravje ker so poskušali moje nasvete. Zveseljen vam naznanjam, da sem zelo zadovoljen s tem ker veliko pomagam bolnikom, tako rečem vam in vsem ki bolehuje na krvnih boleznih, želodcu, jetrih, oblistih, vsled zaprtice, slabe prebave, plinov ali revmatizma, poskusite en zavoj slavnoznanega Bolgarskega Krvnega čaja. Jaz vam pošljem velik zavoj tega čaja za \$1.25, kateri vam zadostuje za pet mesecev in to po posebni ceni za \$1.00 ali pa šest takih zavojev za \$5.00. Hodite gotovi in odrešite ta oglas in lista ter ga priložite v pismu z vašim naročilom. Naslovite vse na: M. H. Von Schlick, President Marvel Products Company, No. 6, Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

POZOR ROJAKI!

Alli ste si kupili Delnice od American Amusement & Theatre Co., ko so se vam nudile po \$1.00 vsaka od katerih je danes cena \$1.25 nakaj zato ker Družba sedaj vlastuje & Gladališča in ker stem Družbina vrednost raste in satoraj seveda ni Delnice ne morejo ostati na eni ceni. Toraj ali hote se čakati da kupite Delnice ko bodo se dražje, ne odlašajte na jutri ker bodo mogoče preprosto narodeče še danes. Rojake, kateri so v bližini Pittsburgha, vamhmo da si stvar ogledajo in pripravijo o vsem za pojasnila pišite na JOHN RAMORICH, 129 Bakewell Bldg., Pittsburgh, Pa.

CITATELJEM "PROSVETE" SE PRIPOROČA **Dr. W. J. Osborne, Specialist za Slovence.** 113 Smithfield Street, Pittsburgh, Pa. Druge nadstropje. En blok od Baltimore in Ohio postaje. (Društveni pisarne na prvi etaži). Ako želite točno doznati kakšno bolezen imate tedaj pridiite k meni, da vam svetujem na X Ray električnem stroju in katerim se lahko pregleda vsi deli človeškega telesa. Sicer ni treba videti kakšne bolezni imate, ker je toliko stvari, ki niso vidne na oči. Potem poizkusite se zdraviti s kloroform. Ni treba plačati, ampak pridite vsledno. Jaz moram bolnika redno pregledati in tako potem ga lahko pravilno zdravim. Mnogo let se zdravim s kloroformom in sem vedno uspešen. Če imate kakšno bolezen, ki jo ni mogoče zdraviti s kloroformom, pridiite k meni in določim, kaj je bolezen in kako jo zdraviti. Dr. Osbornovo zdravilo izloča bolezen, jetra in nečisto kri, bolezen mahorje in sluzi, pri in trganje. Ako imate, da imate trakuljo v želodcu, pridite se preprečiti in ako je jas je prenosom. Zdravim tujne bolnike, glavobol, srčne bolezni krivta, ledja, bolezen v očeh in v ušesih. Za vsako bolezen brez izjeme se lahko uspešno obrnete do Dr. Osborna. Nasvet in povratni pregled brezplačno. Moje cene so nizke. Govorim se slovenski jezik. (Uredna ura eni od 9 zjutraj do 6 zvečer). Ob nedeljah po od 10 v jutru in do 3 popoldne. Priznajte ta oglas sedaj.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (April 15-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

Zrtve sistema.

Sledeče številke, povzete iz vladnega izkaza, kažejo, kako so poskočile cene živlilom v zadnjih šestih letih:

	1913	1919
Sirloin steak	23.8	41.1
Okrogel steak	20.6	39
Slanina	25.5	58.5
Mleko	8.0	15.6
Surovo maslo	41.	70.5
Jajca	37.1	75.2
Kruh	5.6	9.8
Krompir	1.6	3.2
Sladkor	5.8	10.8

William J. Marwitz je bil pomožni poštar v Hinsdalu blizu Chicago. Imel je mlado ženo Klaro in petletno hčer Margareto in sina, starega poldrugo leto. Bil je tudi učitelj v nedeljski šoli in dobro poznan v cerkvenih krogih.

Njegova mesečna plača je bila \$108 in na njegovem delu ni bilo madeža. Delal je vsak dan, njegova žena je varčevala in vse je šlo nekako dobro, dokler so bili vsi zdravi.

Pred poldrugim letom je zbolela njegova žena. Dobil je zastrupljenje krvi na čeljusti. Marwitz je ljubil svojo ženo in odločil se je, da stori vse, kar je mogoče, da se ji povrne zdravje. Hodil je z njo od zdravnika do zdravnika, toda pomoči ni bilo. Borni prihranki so hitro pošli in mož je zabredel v dolgove. Dolgi so rastle; plača ni zadostovala. Končno ni več mogel dobiti denarja.

Zadnji pondeljek je bdel vso noč in premišljeval, kaj mu je storiti. Zaključil je, da izdatkov ne more znižati in plače si ne more sam povisati — odpravi pa lahko vir izdatkov. Odgovornosti ni mogel odložiti.

Ko je prišel dan, je vzel revolver in ustrelil ženo, oba otroka in potem samega sebe. Problem je bil rešen...

Tragedija! — Umor! — Zblaznel je! — Tako sodijo ljudje, ki so dobri in pobožni in ki vsak dan molijo, da bi Bog čimprej pokončal socialiste, ki zahtevajo, da mora biti konec tega gnilega gospodarskega sistema, kateri ubija revne ljudi samo zato, da lahko peščica milijonarjev ugodno živi!

O, le sodite, človeške zveri!

VESTI MED VRSTICAMI.

V Evropi se godi marsikaj,, o čimur v Ameriki ne vemo oziroma — ne smemo vedeti. Cenzor v Parizu in Londonu še vedno skrbita, da se ameriško ljudstvo "ne pohujša", ako bi izvedelo, kaj se zdajpazdaj dogaja na zapadni in južni strani Evrope.

Vendar pa pride od časa do časa kakšno suho poročilo, ki pove več, kot pa cenzor zamolči. Edino, kar je treba, je, da zna človek čitati med vrsticami.

Tako je bilo pred kratkim poročano iz Pariza, da vojni minister poziva odpuščene vojake, da se naj zgledajo kot prostovoljci za aktivno službo v severni Rusiji.

To je vse, kar je vilo tiskanega. Zdaj pa nastane vprašanje: Zakaj francoska vlada zbira prostovoljce za rusko kampanjo, ko pa še ima dovolj armade pod orožjem? Druzega odgovora ni, kakor da vojaki v armadi silijo nazaj v civilno življenje in nočejo ničesar slišati o vojni z boljševiki. Nedavni upori v Brestu in Odesi potrjujejo to.

Druga suha vest se glasi, da odide deset učiteljev iz Amerike v Nemčijo, kjer bodo v ameriški okupacijski armadi vodili propagando proti boljševizmu. Kaj to pomeni? Ali človek kdaj kliče zdravnika, če ni bolan?

Kje so vzroki? — Cestnoželezniška družba v New Yorku ponudi državnemu senatorju pol milijona dolarjev, da glasuje za povišanje voznine v letnem znesku \$18 na vsakega pasazirja. Nihče ni bil še aretiran. Kdo je kriv, če ljudstvo poslušata demagoge in pritrjuje njih radikalnim frazam?

Med zločinci se kmalu pojavi nadprodukcija. — V New Yorku so vlomilec v eni sami noči razstrelili sedem blagajn. Če bodo vlomilec tako nadaljevali z delom, bodo v New Yorku izpraznene kmalu vse blagajne. Najbrž bodo sedaj nekaterim vlomilecem dali počitnice, da ne zmanjka zanje dela.

Moralna neprebavnost.

Louis Levine, profesor politične ekonomije na vseučilišču v Montani, je prevzel preiskavo davčnega sistema v omenjeni državi. Ko je dovršil preiskavo, je sestavil natančno poročilo, ki je imelo biti obelodanjeno, toda ravnatelj vseučilišča so neoprijetljivo zaključili, da se poročilo ne objavi, vzrok pa niso navedli, zakaj se ne sme objaviti.

Levine je nato hotel objaviti poročilo na svoje stroške, toda državni kancelar za šolstvo ga je pravaril, naj ne stori tega. Profesor se ni zmenil za svarilo in je objavil poročilo. Takoj nato je bil suspendiran zaradi nepokorščine.

Kaj je bilo v poročilu takega, da se ga ni upalo objaviti ravnateljstvu montanskega vseučilišča in da se je protivil tudi državni kancelar šolstva? Ali mogoče ni bilo pravilno sestavljeno? Poročilo je popolnoma pravilno in do pičice resnično. Ampak koliko je Anaconda Copper Company plačala davka državi — in te številke so za bogati trust bakra dokaj prenizke in vsled tega postavljajo mogočno družbo v slabo luč, da namreč ne plačuje davkov, kakor se to zahteva od vsakega drugega posestnika, ki slučajno ni bogat in vsled tega nima političnega vpliva pri vladnih organih! To je bilo!

Državni šolski kancelar je prepovedal objaviti poročilo (on že ve, zakaj) in vseučiliški ravnatelj so se morali pokoriti. Predsednik univerze je podpiral Levina; dijaki na univerzi so soglasno sprejeli resolucijo, da se mora profesor Levine ponovno nastavit. Vse to ni nič pomagalo. Ravnateljji so v večini glasovali proti poročilu. Zakaj? Eden zaupnikov se je pozneje izdal. Rekel je: "Mam ženo in dva otroka; ako glasujem proti volji šolskega kancelarja, izgubim službo. Torej rajši pogoltnem njegovo tiranstvo in trpim moralno neprebavnost, kakor da bi žena z otroci vred stradala."

Kar se tiče profesorja Levina, on ima dovolj zmoglosti, da lahko dobi drugo službo. Ampak tu slučaj ni brez moralnega učinka. Trpeti na "moralni neprebavnosti" se pravi zavreči principe, izgubiti značaj in odobriti vsako krivico, samo da si obdrži kruh. V šigavi službi pa so profesorji v svobodni Ameriki? V službi ljudstva ali v službi privatnih trustov? Kakšno vzgojo pa mora ameriška mladina pričakovati od učiteljev, ki zavreže značaje kapitalistom na ljubo?

Ali jim je zameriti? Bandit roba banko in če se približa nedolžen pasant, mu ropar nastavi piščolo na čelo z besedami: "Molči in stoj, če ne, te ustrelim". Ravno tako je v tem slučaju. Molči o naših zločinih, ako ne, izgubiš kruh!

Sreča, da vsi niso takit Župana v Toledo, O., so pred kratkim priganjali, da naj zapre odtonim socialistom novo dvorano, ki je zgrajena v spomin padlim ameriškim vojakom, toda on je odgovoril: "Socialist nisem, ampak ustava zahteva, da sme vsak državljani govoriti in pisati, kar smatra za svoje mnenje o tem in tem. Dvorana bo odprta tudi za socialistične shode, pazil pa boš, da se svoboda govora ne bo zlorabljala".

Toledski župan ne bo imel moralne neprebavnosti.

Burbonska demokracija.

Vsi oni, ki pravijo, da je vse pravično, kar se izvrši "v imenu zakona" ali "potom zakona", pozabljajo, da so bili in so še danes zakoni, ki jih delajo ljudje in med ljudmi so tudi vrste, ki sklepajo zverske zakone.

Kristus je bil obsojen na smrt "potom zakona" in zakoni, ki ti raje oznanjujevalce resnice v smrti, obstoje še danes. Bruno, Hus, Sokrat in nešteti drugi so morali umreti nasilne smrti "v imenu svetega zakona".

Telesna sužnost v Ameriki je bila pred dobrimi petdesetimi leti "zakonita" in "ustavna" in gorje tistim, ki so se borili za svobodo sužnjem! John Brown je bil obsojen "potom zakonitega procesa", ker je propagiral odpravo telesne sužnosti. Kdor je pomagal sužnjem pobegniti iz južnih držav v severne, je bil vržen v ječo in z njim so postopali "po zakonu".

Proces zakona je takrat izvrševala burbonska demokracija, ki je še danes na krmilu. Ko je Lincoln obelodanil največji dokument v zgodovini Amerike poleg izjave neodvisnosti, s katerim je proglasil črnočrne sužnje svobodnim, so sužnjedrži rebelirali proti ustavno izvoljenemu predsedniku in proti vladi in provokirali se civilno vojno rajši, kakor pa da bi se bili podali novemu zakonu.

Danes se vodi boj proti mezdni sužnosti, ki je zopet "zakonita" in "ustavna". Kakor je burbonska demokracija zastavila vse sile za časa Lincolna, da obrani telesno sužnost, tako jih zastavlja danes, da ohrani predvojni sistem privatnega izkoriščanja.

Novi časi — star boj. Burbonci so ostali Burbonci. Leta 1970 se bodo zgodovinpisci zgražali nad Burbonci iz leta 1919 in proslavljali bojevnike in mučenike, katere danes zapirajo kot zločince.

Povlisanje.

"Pozor!" je zahreščal nadčetovodja, ko se mu je poročilo spravit vso stotnijo iz hlevov in škvednjem na "glavni trg" male francoske vasi. Štetje in poročilo je sledilo; navzoči vsi. (Štetje je zanimivo, ker vsak zakriči v drugačnem tonu: "ena, dve, tri, štiri!") Štetje se do štiri, in potem zopet od kraja.)

Ko je bila ta formalnost izvršena, je nadčetovodja sporočil stotniku: "Gospod, vsi so navzoči." "Zavzemi svoje mesto!" Ponovno salutiranje, podčastnik je odšel v ozadje in pred nami je stal stotnik v strogo vojaški ekstazi.

"Fantje, danes bo gospod major pregledal puške; kdor ima 'zasmiran' pihalnik, naj se le pripravi za pomivanje kuhinjskih kotlov skozi ves teden, osobito pa v nedeljo, medtem ko bodo drugi imeli prosto!" Dal nam je več ukazov in naznanil, medtem je prišel major. Pregledovanje našega orožja, oprave in osobne "lepote" se je pričelo. Prednja vrsta je stala "pozor", kjer se je vršilo pregledovanje, medtem ko je zadnja vrsta dobila ukaz za "počitek"; (to je, da se mora stati v vrsti, gleda se pa lahko okoli sebe in tudi hrbet sme biti do gotove meje — sključen).

Medtem, ko je major dajal razne nezadovoljive opombe; da se cev ne sveti zadostno in da je temu kriva zanemarjenost, če ni tega, ki puško zdaj nosi, je pa onega, ki jo je izdelal; da pa se, po njegovem mnenju, to z gotovostjo lahko pripiše prvemu, smo se v zadnji vrsti na tihem režali, misleč, da imamo vse v soglasju z vojaškimi predpisi.

Major je korakal prvi ob stotniji in pregledoval, za njim je šel naš stotnik in temu je sledil nadčetovodja. Namen stotnikov je bil odbrati nekaj boljših prostakov in jih povisati v poddesetnike. To je prva "sarža" in se v polomljeni nemščini imenuje "frajtar". (Ker smo zlomili nemško armado, smemo nekoliko rabiti tudi polomljeno nemščino). Važni trenutek je torej prišel, ko se bo odločilo, če bom še znanprej navaden vojak, ali pa postanem "slaven frajtar"!

Ko je stotnik prišel do našega roja, je bil prostak Smith, v prvi vrsti, že tako utrujen, stoječ toliko časa "pozor", da je bil bolj podoben velikemu vprašanju, kot pa vojaku v paradi. Stotnik ga parkrat pogledal in medtem je Smith ugotovil svojo pozicijo. "Zapiši njegovo ime!" je rekel stotnik, obrnivši se proti nadčetovodji. "Da, gospod!" je odvrnil oni in vprašal Smitha za me v celoti. Naš Smith se je medtem tako zvraval, da bi mu kmalu koža počila na prsih, in v tej pozi je stal še dolgo, potem ko je stotnik prišel skoraj do konca vrste, se je ponosno obrnil do svojega sosedu in mu pošepetal nekaj v uho, z izrazom največjega zadovoljstva na obrazu. Oči so se mu radostno svetile, ko je pogledal po svoji puški in ostalem orožju.

Stotnik je nadaljeval in skoro vsakemu povedal, kaj mu manjka, da bi bil vreden postati "frajtar". "Ti se nisi obril danes zjutraj, ti nisi čevlje osnažil, ti nisi nimaš vseh gumbov zapetih!" I. t. d. Jaz sem bil tako zamišljen v usodo drugih, da sem pozabil stati v "pozoru", ko je stotnik prišel zopet do naše črte poleg zadnje vrste. — "Kaj pa je s teboj, da ne stojiš v pozoru?" je rekel dovolj glasno, da sem slišal in tudi razumel, kaj hoče. Z

vso hitrostjo kolikor jo pač posedujem, sem spravlil Franceta v "pozicijo vojaka". (Morda se bo kdo žudil, zakaj nisem odgovoril na njegovo vprašanje. Pojasnilo: so bolj zadovoljni, če izvršiš, kot pa da bi navedel "tehna" pojasnila. . .)

"Ko bi bil stal v 'pozoru', bi te povisal v 'frajtarja'; je rekel stotnik, "ker drugače si še nekoliko dodoben 'frajtarju', le ta nedostatek popravi v bodoče pa boš enkrat še 'fest' fant. Odšel je in nadčetovodja je stopil pred stotnijo, izvlekel nek papir ter čital nekaj imen, med katerimi je bilo tudi zapisano — Tauchar. "Oni, katerih imena sem čital, so jutri 'K. P.', in se imajo zglasiti v kuhinji nočoj!"

"K. P." pomeni kuhinjsko policijo, ampak ne tako, kot je na primer kak civilni policist, ki je tako srečen, da ima za ljubico kuharico kakega uglednega meščana; ne, vojaška kuhinjska policija pomiva kotle in osnaži vso kuhinjo. Ker se je po hesreči (za nas "k. p.") kuhinja nahajala na prostem, smo imeli za osnažiti prostor velik kot — Sahara.

Tako smo bili nekateri "povisani", sicer ne v "frajtarje" — toda vsakovrstne "sarže" morajo biti.

Ko bom enkrat v civilnem življenju, se bom spominjal važnega trenutka, ko sem skoraj postal "frajtar"! Frank S. Tauchar.

ROJAKI, NE BODITE PREVEČ OPTIMISTIČNI.

Chicago, Ill. — Javno je vsakomur, da je bila zmaga zaveznikov nad centralnimi sovražniki drago plačana, in da je bilo žrtvovanih veliko življenj, uničenega veliko dragocenega materiala, predno se je doseglo to, za kar so se zavezniki in Združene države borile. In sedaj si marsikdo misli, da je doseženo vse in le malokdo se še spominja onih petdeset tisoč ameriških fantov, ki so žrtvovali na bjišču življenje za ideale ameriškega ljudstva. Nekateri mislijo da je stem vse doseženo, da so izpolnili svojo dolžnost, ko so podpirali vlado Združenih držav za časa vojne.

Razširila se je nekako splošno govornica, da se Nemčije in drugih sovražnikov demokracije, načrtov in principov, katere je izrekel predsednik Wilson, ni potreba več bati. Da so poraženi in da demokracija triumfira. Toda temu ni tako, kot si marsikdo misli. Iz poročil, katere prinašajo razni časniki, razvidimo, da so sovražni elementi, vedno na delu, kateri skušajo na vse mogoče načine, da ovržejo načrte, s katerimi so šle Združene države v vojno in da bi nastala nova vojna, še bolj krvava in grozovitejša, kot je bila zadnja. Sovražniki Wilsonovih načel in principov, torej idej ameriškega ljudstva, delujejo na vse mogoče načine, da ostanejo zmagovalci.

Ameriški državljani, kateri ne poznajo evropske situacije od bližje, domnevajo, da je vsa nevarnost za ameriško ljudstvo in sploh vse človeštvo minula in da ni potreba več kupovati vojnohranilne znanke in obveznice svobode in zmage.

Vsi smo prepričani, da so bili vojni stroški Združenih držav naravnost velikanski in marsikdo si že vprašuje, čemu vedno toliko denarja. Pomisliti je pa treba, da da Združene države niso bile niti najmanj pripravljene za gignitični boj, kateri se je vodil v Franciji in drugih evropskih bojnih pri njih vstopu v to vojno. Nabaviti si je bilo treba v najkrajšem času vse. In stroški so še vedno in te je treba kriti.

Kot že omenjeno, zmaga Združenih držav je bila dragocena in to je treba sedaj plačati. Vlada jo mora plačati, in vlada je ljudstvo. Dolžnost vsakega zavednega ameriškega državljanja je, komur le dopuščajo sredstva, da prispeva svoj delež k tej ceni. Vlada ne zahteva, da bi se ji podarilo, ampak ona apelira na ljudstvo, da kupuje vojnohranilne znanke in obveznice svobode in zmage. Kdor kupi te, on le posodi denar vladi, katerega naloži na najboljše obresti kot jih le da kaka banka na svetu. S tem pomaga sam sebi, da naloži svoje prihranke na tako dobre obresti.

Pokažimo s nakupom vojnohranilnih znanek in obveznic svobode, da trdno stojimo za predsednikom Wilsonom, da odobravamo njegove cilje in načrte in da smo pripravljeni še nadalje žrtvovati za pravo svobodo in pravico.

Nožne Granate.

Urejuje Kajtebriga.
(No Copyright. Help yourself!)

Demokracično.

Čikaški sodniki se zdaj ogrinjajo v ohlapne, črne halje kadar sede na sodnem stolu v svrhu, da povečajo mogočno roko justice. Kako ljudstvo sodi o tem "povečljanju", je bilo razvidno zadnji teden, ko je sodnik Hopkins zastavil vprašanje neki prič, ki je hitro odgovorila: "Yes, ma'am" (da, gospa). — Do zdaj se ni še n'heč zaljublil v — sodnico.

Z mirovne konference. — Včeraj je bila seja kot po navadi. Veliki trije so se sporazumeli. Veliki trije se niso zedinili. Med velikimi tremi je najlepša sloga. Veliki trije se pripravajo. Nemci bodo podpisali mir. Nemci ne bodo hoteli podpisati. Jugoslovani dobe Reko. Italija dobi Reko. Čehi in Poljaki se zopet tepejo za premog. V Parizu je lepo vreme. Prihodnja seja se vrši jutri ob enajstih.

Stara zverina.

Iz Pariza javljajo, da bo imela mirovna pogodba peroti, plavute, 16 nog, gobec, kljun, ščetine, jezeve bodice in 200,000 zob. Aha, to je torej tista zver, zaradi katere se je bil stari Noe napil od jeze, ker jo je bil izgubil iz svoje barke!

Novice z bojišča. — V New Yorku je premirje. V Clevelandu se bliža kapitulacija. V Jolietu je zmanjkalo municije. V Chicago uzbujanja topniško kritje (box barrage) novo protiofenzivo.

Slavnost možje sedanje dobe.

Pasič, Lenin, Clemenceau, Villa, Protič, Noske, King, Lojze, car Peter, D'Annunzio, Valera, Rasputin, Orlando, Trockij, Tine Zlepilo, Ole Hansen in pesnik Capan.

Eksprinc ne čita časopisov.

Poročajo, da pride najmlajši Viljemov sin v Ameriko. Tepec gotovo še nič ne ve o najnovejšem dodatku k naši ustavi.

Dopis.

Bottle Beer Town, Kokokola. — Cenjeni urednik 'Nožnih granat'! Ogorčeno javljam, da se vsa naša uveljavljena zgraža nad tvojo definicijo boljševizma. Ako nimaš boljšega slovarja in več tvarine v svojem 'frštondkasleu', tedaj pojdi v Pittsburgh kanale kidat, do you get that?! Ker Ti ne veš in ker marsikdo drugi ne ve, bom jaz povedal, kaj je boljševizem. Boljševik je tisti človek, ki je boljši od drugih ljudi in boljševizem je več takih človekov skupaj. Če Ti pravim: Ti si tiran, jaz pa nisem — sem boljševik. In če Ti pravim: Pribij svojo fotografijo na telefon-pol brez komentarja — sem tudi boljševik. Do you get that? Ako napravijo samo še enkrat takšno kovlarjo kot zadnjič, pridem in Te poščem in Ti tako po svetim, da boš videl opoldne polno luno v kotu za vratmi. Do you get that? Pa brez zamere. Drugače je vse po navadi. — Kozma Teleban. (Oponaba ured. — Hvala za dežinicijo in luno, Kozma. Le pridi!)

Noe.

Stari Noe stesal barko, ni dal fige za mokroto. Novi Noe spravlja sodčke, kaj se zmeni za suhoto!

Časnikarska služba patra Tepimirja.

Pater Tepimir: Well, Tueonja, tri strani naše flike so še prazne. Štofa ni pri rokah in škarje sem dal večerj brusiti, pa mi jih še ni prinesel prokleti Italijan. Svetuj, s čim naj napolnimo praznoto? Tueonja: Tiskajmo z velikimi črkami, da je Kristan Lenin, Krže Trockij in Trbovčev Tone — kaj bi bil Trbovčev Tone? Pater Tepimir: S tem ni nič. Samo ljudi dražimo in (zaupno) povem ti, Tueonja, ravno v mojih vrstah je največ boljševikov. Tueonja: V Tribuni sem videl vest o revoluciji. . . Pater Tepimir (veselo): To, to! Revolucija! Dosti dima, krvi, bomb — to je za moje ljudi! Tueonja: — v Indiji. Opisali bomo natančno vso stvar do zadnje dlake, naslov naj se pa glasi: Miljon dolarjev za revolucijo. . . To bo vleklo. Čitale in smejale se bodo še krave. You see? Pater Tepimir: Ah, draga duša! Na, cigaro!

JUGOSLOVANSKO REPUBLICANSKO ZDRUZENJE.

Izvrševalni odbor:

August Aučin, Mary Aučin, Juraj Bošnjak, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Etbis Kristan, Juraj Kukovac, Tomo Lacković, Chas. Mistaković, Matt Pogorelec, Janko N. Rogelj, Wm. Russ, Nikola Stakić, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

Nadzorni Odbor:

Ivan Krešič, J. Kvartić, Joško Oven.

Financijski Odbor:

Filip Godina, J. Kukovac, A. J. Terbovec, Jože Zavertnik.

Tiskovni Odbor:

Etbis Kristan, Frank Kerže, C. Mistaković, Jože Zavertnik.

Glavni ured:

A. J. Terbovec, glavni tajnik; A. H. Skubie, pom. tajnik; Filip Godina, blagajnik.

Centralni Odbor:

F. Alesh, J. A. Ambrožič, L. Benedik, P. Berger, Josipina Birtič, P. Bostić, V. Čaikar, F. Černo, Tomislav Čiček, F. Dolinar, Jos. Durn, J. Ermenc, J. Eržen, A. Flander, J. Frank, J. Fritz, J. Flero, F. Gorenc, M. Gorinsk, J. Goršek, F. Gottlicher, J. Govekar, F. Jakšič, Jos. Jovan, J. J. Judnich, M. Jurk, J. Kalan, S. Kavčič, Emily R. Kenig, J. Koblar, F. Kochevar, A. Kodrič, J. Kukulj, L. Krašna, A. Križmančič, J. Kunstelj, A. Lipič, L. Lotrič, J. Matičič, M. Mentony, I. Moček, T. Motz, J. Oblak, L. Pečenko, J. Petercel, M. Potnik, F. Rataje, J. Rezelj, A. Slabe, J. Seliškar, F. Sopič, A. H. Skubie, L. Sterle, A. Suler, J. Terček, J. Terčelj, L. Truger, M. Verbovec, A. Vidrič, Chas. Wesel, F. Zaitz, Chas. Zibert, A. Zornik, F. Zvanut.

Glasila:

Mesečnik: Čas; tednik: Proletarec; dvotednik: Glas Svobode; dnevnik: Prosveta, Enakopravost, Glas Naroda.

K. S. R. Z. pridružene in obvladane centralizirane podpornе organizacije.

Slovenska Narodna Podporna Jednota (približno 18,000 članov); Jugoslovenska Katoliška Jednota (približno 8,000 članov); Slovenska Delavska Podporna Zveza s Dr. Sv. Barbare (približno 6,000 članov); Slovenska Svobodna selna Podporna Zveza (nad 5,000 članov); Jugoslovenska Podporna Zveza Slovc (približno 2,000 članov).

Vsa pisma in denarne pošiljave naj se pošiljajo na sledeči naslov. ANTON J. TERBOVEC, 3637-3641 W. 26th St., CHICAGO, ILL.

DOPISI.

O ZDRUZENJU.

Preteklo leto se je še nekaj pisalo o združenju vseh slovenskih podpornih zvez in jednot v eno skupno podporno organizacijo. Toda sedaj je pa vse potihnilo. Zakaj, ne vem. Moje mnenje je, da bi se moralo sedaj še veliko bolj agitirati in delovati na to, da se uresniči ta prekristna ideja. Kajti ravno lansko leto je nam pokazalo, kaj se vse lahko pripeti, ako prične razhajati se enkrat taka epidemija. Vse podporna organizacije ne samo slovenske, so bile zelo prizadete. Domneva se, da je Slovencev v Zdr. državah okrog 150.000. Podpornih organizacij je pa okrog 12, ako ne še več. Ali bi ne bilo boljše, ako bi imeli eno podporno organizacijo in to močno? Ne bom posegal nazaj v preteklost in radi česa so tako rastle nekatere podporna organizacije, kakor gobe po dežju.

Obstoje slovenskih podpornih organizacij je edino zasiguran ako se vse združijo v eno, močno. Naj navedem samo nekoliko vzrokov, radi česa se moramo združiti. Preračunamo povprečno, koliko izdajo razne organizacije samo za poslovna dovoljenja v posameznih državah, kjer poslujejo. Tako računna n. pr. država Colorado od vsake bratske podporna organizacije \$50 letno. Ako se ne motim so štiri podporna organizacije, katere imajo dovoljenje za poslovanje v tej državi. Torej plačajo vse štiri \$200. Ako bi bila samo ena organizacija, bi plačala samo \$50. Nadalje vzemimo n. pr. osem gl. uradov, za katere je treba skrbeti, plačevati upravne in uradne stroške. Lahko bi imeli samo enega. Koliko izdajo posamezne organizacije za razne listine, katere tudi precej stanejo v sedanjem času. Potem koliko stanejo razne konvencije. Leta 1916 so stale okrog \$30.000 ako ne več.

Konvencije l. 1917 in 1918. Ako preračunamo vse stroške, katere so imeli rojaki s konvencijami, pridemo do precejšnje vsote, nad \$60.000. Nadalje moramo računati tudi na to, da ne bomo dobili za nekaj časa nobenih priseljencev iz starega kraja, ker je še sedaj deloma omejeno ako ne že popolnoma in ker se tudi ne ve kak razmere nastanejo še v starem kraju.

Radi tega pozivljem vse rojake, da naj delujejo, da se ta prekristna ideja uresniči in da se združimo v eno močno podporno organizacijo in da se tako pripravimo za vse eventualnosti. Nekateri države so namreč postale jako stroge napram bratskim podpornim organizacijam in zahtevajo, da morajo biti solventni, ako hočejo poslovati v teh državah z letom 1920 in v nasprotnem slučaju ne morejo več nadalje poslovati. Vsakdo si lahko potem predstavi, kak udarec zadene nekatere člane, ki so že mogoče plačevali dolgo časa mesečnino, da bi bili zavarovani za slučaj nesreče. Tako pa bodo kar naenkrat postavljeni pod kap z gubili vse, kar so prej plačevali

in mogoče so že prestari, da bi pristopili v drugo organizacijo, katere je solventna. Razumno je, da ni potreba gledati v blagajno vsake podporna organizacije, ker jih je le malo, da bi bile solventne. Ni potreba gledati nato, koliko vsota ima kaka organizacija v blagajni, ampak koliko ima obveznosti. Čim več članov ima kaka organizacija in čim starejša, tem več obveznosti ima napram svojim članom.

Radi tega apeliram na vse gl. in združevalne odbore, da stopimo v skupno akcijo in v resnici pričnemo delovati za združenje vseh slovenskih podpornih organizacij in da se tako uresniči ena najpotrebnejših idej Slovencev v Združenih državah. Tukaj imamo polje, katero ne smemo zanemariti, temveč moramo iti z duhom časa naprej in gledati v bodočnost. Prepričan sem, da se homo združili, kajti v to nas bodo prisilile razmere. Toda čim prej se, tem bolje.

Združevalni odbori so izvoljeni skoro pri vseh organizacijah, toda dosedaj še ni prišlo prav nobenih nasvetov ali kar si že bodi od teh odborov v posameznih glasilih prizadetih organizacij. Čemu so torej izvoljeni? Ali mogoče samo zato, da se bliščijo njih imena med drugimi imeni gl. odborov raznih organizacij? Ni pa vsega tega molčanja o združenju kriv združevalni odbor, ampak tudi gl. odhormiki. Razumno je, da se morajo oglašati tudi posamezni člani organizacij, ter dati potrebne nasvete in navodila, kako priti do združitve po najkrajši poti in brez vsakih posebnih sitnosti.

Radi tega apeliramo na člane pri vseh slovenskih organizacijah, da se prične delovati v resnici nato, da se združimo, ne pa da se pričnemo po raznih glasilih, kdo je bogatejši in katera organizacija je močnejša. Vsem organizacijam je potrebno da se združijo, male in velike. Kajti čim večja je organizacija, tem večje obveznosti ima.

Torej na dan z navsoti in navodili. Pričnite s svojim delom združevalni odbori posameznih organizacij.

Frank Škrabec, gl. taj. ZSZ.

Coraopolis, Pa. — Opominjam one člane društva "Čoln na Jadranskem morju", št. 360 SNPJ, ki so odpotovali iz te naselbine, da mi naznanijo njih sedanje bivališče in naslove ter da mi sporočijo, kaj mislijo s assesmentom, katerega sedaj jaz plačujem. Jaz nisem dolžan plačevati mesečnino za nobenega. Vsakdo naj se mi oglašuje, sicer bodo suspendirani.

Zadnje nedeljo smo imeli nekaj praznik v tej naselbini. Pri Mihael in Kristina Lavrenčič so namreč krstili hčerko Heleno in ob tej priliki so napravili pravo "offet". Zabavali smo se pozno v noč. Udeležili so se vsi znanci in prijatelji, še celo iz daljnega Pittsburgha so se udeležili. Delavske razmere v tukajšnji okolici so bolj slabe, kot pa do bre. Premogokop obratuje samo po tri dni v tednu. Tovarne v tukajšnji okolici pa obratujejo s polno paro. Toda kljub temu se opazi veliko število brezposelnih.

Barkerton, O. — Da je delavstvo izkoriščano vsespovod od privatnih podjetnikov, je že stoletja stara resnica. Prodan je namilost in nemilost nekaterim privatnim delavskim izkoriščevalcem, katerih cilj je vedno, dobiti od priproste delavca kolikor največ za sramotno nizko ceno. Istotako je tudi v tej naselbini. Ako kak delavec nekoliko "bolje" zasluži, ga delodajalec že grdo gleda in čez nekaj dni mu da odpustnico in mu obljubi, da lahko pride čez nekaj dni zopet vprašati za delo, katerega bo gotovo dobil — seveda za manjšo plačo. Pri tem se prav nič ne ozirajo, v kakšnih razmerah da živi delavec ob tej draginji.

Radi tega si bo mogoče kak misliti, da ne moremo pokazati kakkega posebnega napredka v tej naselbini vzpriečo navedenih delavskih razmer. To pa ni povsem resnica, kajti akcija za "Slov. nar. dom" v tej naselbini povoljno napreduje. Seveda ne tako, kot bi želeli. Pri tem najbolj primanjkuje poguma in požrtvovalnosti. Ko bi nekateri izpoznali kako neobhodno potrebujemo lastno dvorano, lastno poslopje za razne društvene prireditve, društvena zborovanja, dvorane, v katerih bi imela naša mladina svoje zabave, razvedrilo in v katerih bi imeli prostore za razna predavanja in sobo za čitalnico itd., bi gotovo bolj delovali za ta plemeniti načrt. Vzemimo za vzgled druge slovenske naselbine, kakor n. pr. Waukegan, La Salle in druge.

Radi tega pozivljam vse tukajšnje Slovence brez razlike verskega in političnega prepričanja, pridružite se temu načrtu in zgradili bomo stavbo, katere bo odgovorjala vsem potrebam in odprta vsem Slovenceem. Zemljišče imamo že kupljeno in ako kakemu ne ugaia prostor, s tem še ni rečeno, da mora "Slov. nar. dom" mora stati ravno na tem prostoru. To zemljišče se lahko proda in kupi nov stavbeni prostor. Poleg plačane prostora ali zemljišča imamo še v gotovini okrog \$1700.

Radi tega na delo za "Slovenski narodni dom". Frank iz Kukmane.

Mansfield, O. — Kar se tiče delavskih razmer v tukajšnji okolici so še precej povoljne. Večinoma tukajšnje tovarne obratujejo s polno paro, posebno tukajšnje žičarne, katere obratujejo noč in dan. Delavska plača je od 35—40 c na uro. Izučeni delavci zaslužijo od pet do šest dolarjev na dan. Pred kratkim časom je začela obratovati nova tovarna "American Clay Work", v kateri izdelujejo zaboje za strelivo. Kakor se čuje delavci tudi v tej tovarni zaslužijo še precej dobro. Tovarna je pod vladnim nadzorstvom.

Prvega aprila smo tukajšnji mizarji stopili v stavko. Naše zahteve so 80c minimalna plača na uro, osemurni delavnik, čas in pol za nadež in dvojni čas za delo ob nedeljah ter praznikih. Nekateri podjetniki so že podpisali pogodbo, drugi se pa še ustavljajo. Na zadnji seji smo sklenili, da ne gremo prej na delo, dokler niso vzprejete vse naše zahteve. Kako se bo ta stvarj končal, poročam pozneje.

Posebnega zanimanja za JRZ se ne vidi v tukajšnji naselbini. Toda ob času kampanje za milijonski sklad smo nabrali pri tukajšnji rojaki okrog \$92.00, katere smo poslali na glavnega tajnika S. R. Z. Ni sicer velika vsota toda v primeri s številom Slovencev — 6 družin in nekaj pečlarjev — je še precej.

V celi slovenski naselbini vlada lepa sloga. Radi tega se prav nič ne želimo, da bi bil prišel kak Rasputin delati z gago med tukajšnjimi Slovenci.

Z ozirom na društvene razmere še precej dobro napredujemo. Vsi tukajšnji rojaki smo v podpornem društvu. To društvo priredi 11. maja svojo društveno veselico v prid društvene blagajne. Tem potom pozivljem vse tukajšnje rojake, da se udeležijo te veselice v polnem številu. Za vse potrebno, kar počeli želodec, ho skrbel veselilni odbor.

Wirden, Ill. — O delavskih razmerah je boljše, da ne poročam, ker so slabe. Delamo komaj osem do 16 ur na teden. Neprostopoljni počitnice imamo več, kot smo jih le kedaj želeli.

Kakor vsako leto, tako nameravamo tudi letos dostojno praznovati delavski praznik prvi maj. Sklenili smo, da napravimo zabavno veselico v prostorih Simon Kavčiča. Pričetek te veselice ob dvanajsti uri popoldan. Tem potom se najujudneje vabi vse Slovence v tukajšnji naselbini, kakor tudi iz drugih naselbin, Auburn, Springfield, Carlinville, Standart City in še drugih bližnjih. — Vstopnina je za moške \$1.25 ženske in dekleta so vstopnino proste. — Za vsakovrstno dobro postrežbo bo skrbel veselilni odbor.

Frank Štemphar.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Rawlins, Wyo. — S. N. P. J. in "Prosveta" nimata sklada, za katerega nabirata denar.

V dopisih iz Wyominga niso bila priložena imena. Zakaj se vi čutite prizadetimi? Ali imate kakšne stike s stvarjo. Ali mogoče veste, kdo je poslal napad v "Kemperer Republican"? Če vam je znano, kdo je poslal lažnjiv napad na Jugoslovane v angleški tisk, kar povejte še drugim rojakom njegovo ime, da ga bodo še oni poznali.

Izvedeli bi radi za ime dopisnika. Dokler nam on ne piše, da naj ga naznamimo, ostane tajnost. Pri tem ostane. Pozdrav!

SPLOŠNO ZANIMANJE ZA STROKOVNO IZOBRAZBO DELAVCEV.

Washington, D. C. — Kakor se poroča iz vladnega delavskega departamenta, se nekateri delodajalci vedno bolj zanimajo za strokovno izobrazbo delavcev. In to le radi tega, ker se vedno bolj občuti pomanjkanje izučenih delavcev v raznih strokah. To občutijo delodajalci vedno bolj in bolj in radi tega so jih razmere prisilile, da dajo priliko nekaterim delavcem, kateri kažejo zanimanje do izobrazbe. Poleg tega pa tudi vedno vladni delavski departament opominja podjetnike, da naj delujejo na to, da se delavci izobrazujejo v raznih strokah.

Za časa vojne se je namreč zelo občutilo pomanjkanje izučenih delavcev, posebno raznih vrst strojnikov, kot n. pr. v avtomobilski in letalski industriji.

Radi tega vedno poročajo delavcem, da naj zahajajo v posebne tečaje, v katerih dobe brezplačen poduk v katerikoli stroki, za katero kažejo zanimanje.

Prišli so tudi do zaključka, da se ravno inozemski delavci najbolj zanimajo za izpopolnitev svoje izobrazbe v raznih strokah in so tudi dosegli najboljše uspehe. Tako je bil v neki mali tovarni za orodje v Cincinnati, O., vposlen neki tujec, kateri je jako težko ohvladal angleški jezik. Toda kazal je izvanredno zanimanje za vse delo. Vposlen je bil kot navaden težak. Črez nekaj časa so mu svetovali, da naj obiskuje večerne tečaje, v katerih se bo pridružil kakega posebnega dela. Obiskaval je te večerne tečaje dva meseca in v tem času je se pridružil popolnoma angleškega jezika; v govorici namreč in sedaj je nastavljen kot prvi strojnik v prejšnji tovarni.

Radi tega se svetuje rojakom, da naj obiskujejo take večerne tečaje, kjer imajo priliko. Koristili bodo sami sebi. Razširijo tudi svojo obzorje z ozirom na splošen delavski položaj, pridružili se bodo angleškega jezika, kateri je najbolj potreben v tej deželi.

DVA OBOROŽENA BANDITA STA MORALA BEŽATI.

Chicago, Ill. — Dva oborožena bandita sta skušala oropati draguljarno Charles Edisonsa. Bandita sta ukazala 22-letnemu Robertu Edisonsu, da dvigne roko kvilsko. Edison ju ni ubogal, ampak se je hitro vrgel na tla. Eden bandit je stekel za prodajalca mizic, da ustrahuje Edisonsa, ki se

je v odločilnem trenutku vrgel s tako silo na bandita, da je tolovaj odletel v razložno okno in zdrobil kipo. Bandita sta spoznala, da je zanju postal položaj opasen in pohitea sta na ulice, da se izmuzneta iz nevarnosti. Skočila sta na avtomobil in se odpeljala brez plana.

BANDIT JE UBIL "KRALJA IGRALCEV."

St. Louis, Mo. — Neznani bandit je ustrelil Henry Beckerja, ki je bil poznan kot kralj igralcev za denar. Od mladih nog je stavil pri konjskih dirkah. Še pred kratkem je bil kaznovan na \$5.000 globe, ker je imel igralnico za denar v Madison, Ill.

48 UR DELA V TEDNU.

Washington, D. C. — Vojni delavski odbor je sklenil soglasno, da se sprejme 48 ur dela delavcem, ki delajo v tovarnah za izdelovanje avile v newyorškem distriktu. Prizadeti so okoli 110.000 delavcev, ki delajo v 480 tovarnah.

VEČ KANADSKIH DEZERTERJEV JE BILO USTRELJENIH

Ottawa, Can. — Hugh Guthrie, vrhovni solicitor v Kanadi, je poročal v nižji zbornici, da je bilo več kanadskih dezerterskih pri ekspedicijski armadi ustreljenih, nekateri so pa bili obsojeni na trideset let ječe. Dejal je, da so

bile kazni na Angleškem ostrejšje kot tukaj. General sir Sam Hughes, bivši miličarski minister, je izjavil, da je vojno sodišče sodilo dezerterske in da so bili ustreljeni na Angleškem in na fronti.

CIGANSKA KRALJICA OBSOJENA V DOSMRTO JEČO.

Baltimore, Md. — Pred porotniki je stala mrs. Annie M. Smith, poznana kot "ciganska kraljica", obtožena, da je umorila svojo tasečo — mrs. Leno Smith dne 7. maja 1917. Porotniki so se zedružili na pravorek, da je izvršila umor prve vrste, toda da se nad njim ne izreče smrtna obsodba. Sodišče jo je obsodilo v dosmrtno ječo. Obtožena je tudi bila, da je umorila svojega 50-letnega so-proga Albert Smitha.

NEZGODA NA ULIČNI ŽELEZNICI.

Kansas City, Mo. — Blizu vagona Devet in tridesete ceste in Bellove ulice je skočil raz tir voz ulične železnice. Ena oseba je ubita in pet ranjenih. Voz se je prekuenil in je popolnoma razbit.

LETALCA PONESREČILA.

Hampton, Va. — Lajtnant J. E. Neely je obležal artev, saržent J. Richardson pa težko ranjen, ko sta padla s letalom na tla. Padla sta iz višine 250 čevljev.

VABILO NA VESELICO IN ZABAVO,
katero priredi
DRUŠTVO "TABOR", ŠTEV. 139, S. N. P. J.
dne 26. aprila 1919 v Kulkovi dvorani, to je vogal
E. 9th St. in Hill Ave., v Cleveland, Ohio.

Veselica se prične točno ob 7 uri zvečer.

Uljudno vabimo vse one, kateri si želijo vdeležiti te veselice naj si preskrbe, VSTOPNICE pred gori omenjenim dnevom ker se iste ne bodo prodajale na mestu.

Veselica se vrši s plesom in šaljivim tekmovanjem. Dobra in točna postrežba se jamči po veselilnem odboru.

Pridite in se zabavajte z nami! Vabi ODBOR.

NAZNANILO.

Vašem našim sorodnikom, znanecem in prijateljem želimo naznaniti žalostno vest, da smo prejeli sedaj pismo iz stare domovine, v katerem se nam poroča, da je tam umrl naš dragi in ljubljenci oče

JOHN VOGRİČ

v starosti 75 let. Umrl je še pred dvema leti in sicer dne 24. aprila leta 1917 v Otalešu pri Cerknem na Primorskem. Bil je večletni župan tega kraja in zelo napreden mož. Leta 1861 bil je v vojni in sedaj pa v t svetovni vojni je umrl. Po njem žaluje osem otrok. Jernej, John in Ivana Vogrič, sedaj omožena Volarič v starem kraju. V Ameriki smo pa ostali Frank in Math Vogrič, nadalje Paula Vogrič, omožena Ermene in Mary Vogrič, omožena Ivanush v La Salle, Ill., in Leopolda Vogrič, sedaj omožena Bastel v Red Wing, Minn.

Počijaj mirno, naš dragi oče, ti želimo vsi ostali tvoji otroci.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Zalostnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, znanecem in prijateljem, da mi je umrla moja preljubljena soproga, oziroma mati

IVANA STRAZISER.

Pokojnica je bolehal več časa za proletarsko boleznijo, sušico. Za vedno nam je zaspala dne 2. aprila, 1919, in pogreb se je pa vršil dne 4. aprila, katerega so se vdeležila tri tukajšnja društva in sicer društvo štev. 29 Sv. Jožefa J. S. K. J., društvo "Prostost" štev. 106, S. N. P. J. in društvo "Imperial" štev. 122. S. D. P. Z.

Moja najlepša zahvala vsem omenjenim društvom za njih naklonjenost, da so sprejeli mojo predrago ženo in mater k zadnjem počitku.

Najlepša in srčna hvala vsem društvom za njih skrajno pomoč, katero so prav po bratsko zvršili napram meni. Posebno se zahvalim Jakob Veharju za ves njegov trud in meni pomoč dano v teh britkih urah žalosti.

Tebi draga soproga pa želim, počivaj mirno in svobodni ameriški zemlji.

Zalujoči ostali: Anton Straziser, soproga: Mary, Ivanka, Tony, Frank in Lojze, otroci v starosti od 3 do 9 let, Imperial, Pa., Box 335.

Naročniki Pozor!

Poštni zakon zahteva, da je vaša naročnina plačana v naprej. Znamenje (April 30-19) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da se vam lista ne vstavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, pišite nam depisnico stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri njih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$4.00 in za pol leta pa \$2.00. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.40 in za celo leto \$2.80.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA",
2657 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

Pesem o sokolu.

Morje spava. Velikansko, težko morje diha težko ob obrežju, zaspalo je in v daljavi leži nepremično, pokrito z modrim luninim svitom. Mehko in črno se strinja z temnomodrim, južnim nebom in spava trdno, prozorno tančico oblakov odsevajoč, ki mirno plavajo v višini in ne zakrivajo zlatih zvezd. Kakor da bi se nebo vedno bolj klonilo k morju, da bi razumelo, o čem sanja: valovi in valčki, kateri zaspalo ležejo k obrežju.

Gore, porasle z drevesi, katera je severovzhodni veter fantastično skrivil, se vzdigujejo v sinje nebo, obdane z gorko, ljubko meglico južne noči, meglico, katera ublažuje suhe, ostre črte.

Zamišljeno stoji gore, mečejo dolge, modre sence po zelenih valovih in jih pokrivajo, kakor da bi hoteli zmanjšati gibanje valov in onamiti nepretrgano šumenje — glasove, ki motijo prekršno tiho, ki se razprostira v srebrnomodrem luninem svitu.

"A—allah, — ah — a — akbar!" vzdihuje Nadir — Ragim. Oglji, star, krinski ovčji pastir, visok, sivolas, zarjavel od južnega solnca, suh in moder staere.

Z njim ležim v pesku, ob veliki skali, ki se je odtrgala od njegove donične gore, ob skali, pokriti z mahom in tako žalostni in praračni. Na stran, ki je obrnjena proti morju, so valovi nanesli blata in morske trave in skala izgleda, kakor zvezdana z zemljo z ozkim, peščenim trakom, ki loči morje in goro. Plamen našega ognja razsvetljuje proti groti obrnjeno stran, brli in po stari mreži razpok se skrivajo sence.

Ragim in jaz kuhava ribjo juho iz ravno nalovljenih rib in se nabavljava v prav dobrem razpoloženju, v dobri volji, v kateri se zdi človeku vse sveže, okrepljeno, oživiljeno.

In morje poljublja obrežje. Valovi se glase melanholično prilizneno, kakor bi prosili, če se smejo ogreti pri ognju. In iz splošne harmonije tega šumenja zvoni sem pa tja krepka, pogumna pesem — pa le, kadar se približa val naših skali. Ragim jih je primerjal ženskam in jih obdoli, da hočejo nas objeti in poljubiti.

Ragim leži s prami na pesku, z glavo proti morju in gleda, oprt na komolec, glavo položeno v dlan, polno misli, v gubečo se daljavo. Gorka kapa, iz ovčjega kožuha, mu je zdrknila na vrat in morski, sveži veter piha v visoko, nagubano čelo. Filozofira, ne da bi prasa, če ga poslušam, in ne menea se zame, kakor bi se pogovarjal z morjem.

"Človek, ki veruje v Boga, pride v raj. Ali tisti, ki ne služi Boga in preroku? Morebiti je on on tam . . . v onem šumenju . . . In morebiti oni srebrni madež na vodi . . . on — kdo ve!"

Čarobno, mogočno, pljuskajoče morje se blešči, tupatam se prikazuje brezskrbne lunine luči luna se je prikazala izza gorskih vrhov in izliva svetlobo na morje, ki jo vsrkava.

"Ragim! . . . Pripoveduj pravljico . . ." prosim starega.

"Zakaj?" vpraša Ragim, ne da bi me pogledal.

"Tako! Ljubim tvoje pravljice!"

"Saj sem ti že vse povedal? . . . Več ne vem . . ."

S tem je hotel, da ga prosim. In jaz ga prosim, da naj kar začne.

"Hočeš, da ti pripovedujem kako pesem?"

Zadovoljen sem in mi pripoveduj z melanholičnim glasom, v originalni stopni melodiji in strašno izgovarja ruske besede.

Visoko v skalah se plazi belouška, se zvije v klobčič in leže v mokro sotesko, s pogledom na morje.

Visoko na nebu sije solnce in gore dihajo soparo od neba in valovi udarjajo na pešine.

In v soteski, v temi, se vali reka k morju, drveč čez kamenje.

Glasno bobneč, krepko prereže gore in pada v morje, divje vpijejo. Naenkrat prileti v sotesko, v kateri se zvija belouška, ranjen sokol, krvav na peruti.

S kratkim krikom pade na zemljo in udari s prami ob trdo kamenje.

Belouška se ustraši in hitro izginje, a kmalu vidi, da bo ptič živel le še dve — tri minuti.

Bliže prilze k ranjenemu in mu gleda naravnost v oči.

"Sedaj umreš!"

"Da, uprem!" odgovori sokol. "Krasno sem živel . . . Poznam srečo! . . . Junaško sem se bojeval . . . Nebo sem videl . . . Ti ga ne vidiš tako blizu? . . . Revica, ah!"

"No, kaj je nebo? — Prazen kraj . . . Kako naj tam lažim? Meni je tukaj lepo, — gorko in mokrotno!"

Tako odgovori belouška prostemu ptiču in se smehlja v duši njegovi domišljiji.

In si misli "Letaj, sli se plazi, konec poznaj: vsi leže enkrat na zemlji, vsi bodo prah . . ."

Ali predrzni sokol se strese, se vzdigne nekoliko in njegove oči prelete okolico.

Skozi živo kamenje izginja voda. Dušeče je v temi soteski in po gnilobi diši.

Sokol zbere vse svoje moči in zavpije v želji in bolesti:

"O, da bi se le še enkrat vzdignil k nebu! — Sovražnika bi pritisnil na ranjene prsi . . . da bi se v moji krvi zadušil! . . . O, bojna sreča!"

In belouška si misli: "Lahko je, da se da na nebu gotovo in dobro živeti, ker tako vzdihuje . . ."

Obrne se k procatemu ptiču in govori: "Pojdi na kraj soteske in vrži se v reko. Morebiti te premikanje perutnic vzdigne in še nekoliko časa boš živel v svojem elementu."

Sokol se strese in se priplazi na rob stene in zdrči, stokajoč in plamtečji oči po gladki steni.

Ali kakor kamen hitro pade v vodo, zlomi peruti in izgubi mnogo perja . . .

Valovi reke ga zajemo; njegova kri opravi, ga odnese daleč v morje.

In žalostno bobneč udarjajo valovi ob stene . . . mrtvega ptiča ni več videti v daljnem morju . . .

V soteski leži belouška in misli o ptičevi smrti, o njegovi želji po nebu.

Gleda v daljavo, katera večno poljubuje oči s srečnimi sanjami.

"In kaj je videl umirajoči sokol v tej pusti daljavi brez tal in mreže? Kaj jima je tam razumljivo? Tudi jaz bi lahko to zvedela, če bi le enkrat, le malo časa, letala po nebu."

Rečeno — storjeno. V krog zvita leti po zraku in se svetli, kakor ozek trak v solnce . . .

Kdor je za plezanje ustvarjen, ne more letati! . . . Ker je to pozabila, pade na akalo, a se ne rani, temveč se smehlja . . .

"To je slast nebesnih poetov! V padcu! . . . Čudni ptiči! Brez poznavanja zemlje, žalujejo na njej, žele k nebu in iščejo življenja v soparni pustoti. To je praznota. Tam je veliko luči, pa nobene hrane in nobenih tal za živo telo. Čemu ponos? Zakaj zasmehovanje? Samo za peklenske neumnosti njihovih želja in njihove nezmožnosti za delo življenja? Čudni ptiči! . . . — Jaz — o m videla nebo . . ."

Valetela sem in ga premčila, poznam padec, pa se nisem razbila. Naj tisti, ki ne ljubijo zemlje, žive v zmoti . . . Poznam resnico. Njihovim besedam ne verjamem. Bitje zemlje — živim na zemlji.

Na skali se zvije v klobčič, ponosna na samo sebe . . .

Morje se zasveti v svetlem svitu in preteče udarjajo valovi na obrežje.

Iz njihovega rjojenja se sliši pesem ponosnega ptiča, pešine se stresajo pred udarci, nebo bobni s pretečim glasom:

Neumnosti junaka prepevamo slavo!

O neumnosti junaka — modrosti življenja!

Predrzni sokol! V boju s sovražnikom izkrvaviš . . . Ali pride čas — in tvoje kaplje krvi bodo vzplamtele, kakor iskre v temi življenja in vrgale v veliko predrznih srečih željo po prostosti, po svobodi, po svetlobi!

Akoravno si mrtev! . . . Ali v pesni močnih v duhu ostane živ primer, ponosen glasnik po svobodi, po svetlobi!

Neumnosti junaka prepevamo slavo! . . .

Opalno barvana daljava morja molči, melanholično šumljajo valčki po pesku in jaz molčim, opazujem Ragima, ki je nehal pripovedovati morju slavo sokola. Vedno več srebrnih madežev se prikazuje v mesečini na vodi . . . V našem kotličku prične vreti.

Val se vali proti obrežju, k Ragimovi glavi.

"Kam hočeš? . . . Stran!" zapove Ragim in val se ponižno vrne v morje.

Ragimovo obnašanje, ki je oživljalo valove, se mi ni zdelo niti najmanj smešno ali čudno. — Vse je izgledalo oživiljeno, mehko, zaup-

no. Morje je bilo impozantno mirno in občutil si, kolika moč leži v sveži gori, katera se še ni ohladila od dnevne vročine. Na temnomodrem nebu, v zlatih zvezdah, je nekaj veseliga, duša očarana, razum v sladkem šakanju nekega razodetja . . .

Vse spava, spava čuječ, kakor bi vse hotelo v naslednjem trenutku zapeti v enoglasno harmonijo nepopisno sladkih zvokov. In ti zvoki bi pripovedovali o skrivnostni sveta, jih raztolmačili razumu ter ga potem ugasnili, kakor luč, in avšo prenesli v modro neskončnost, kjer se glase v številni glasbi tresoče se zvezde . . .

Ivanu Cankarju v spomin.

"Svoboda" je priredila v "Mestnem domu" "Cankarjev večer", na katerem je govornila sodružica Štebijeve sledeče uvođne besede:

"Komaj pol leta je od tega, kar je bil govoril Ivan Cankar slovenskemu delavstvu — ravno v tej dvorani na predavanju, ki ga je bilo priredilo delavsko izobraževalno društvo "Svoboda". Danes nas je zopet pozvala "Svoboda" v to dvorano, toda nocoj smo brez njega. "Svoboda" nas je le pozvala, da počastimo njega, ki je odšel toliko prezgodaj od nas.

Moja naloga ni, da bi podala podroben pregled njegovega dela. Le v imenu slovenskega socialističnega delavstva, kateremu je bil Cankar vedno zvest prijatelj, naj izpregovorim nekaj besed v njegov spomin.

Cankar je bil od Boga poslan umetnik, mogočna ustvarjalna sila, kakršna vzklije človeštvu na redke čase. Vsa njegova dela, ki zgrabijo vsakogar, kdor je nepopučenega čustvovanja, pričajo, da jih je moral napisati, da ni mogel molčati, ker izvirajo iz notranje potrebe. Pregrešil bi se bil proti samemu sebi, če ne bi bil raztrosil bogastva svoje duše med nas in tako izvršil svoje poslanstvo.

Neposreden, celoten vtis Cankarjevih del je, da jih je napisal revolucionar. Ne mislim pri tem na političnega revolucionarja, ki kliče na barikade in prepelja svet s krvjo. Drugačne vrste revolucionar je bil Cankar, revolucionar, ki prevrta um in srce, ki podira in gradi, ki odgrinja svojemu ljudstvu nova obzolja.

Ko je bil nastopil Cankar s svojimi prvimi deli, so učinkovala ta na slovensko javnost tako elementarno kakor potres. Kajti Cankar ni prav nič upošteval, kako da so pisali slovenski pesniki in pisatelji pred njim, kakšne snovi so obdelovali. On je govoril svoj jezik, brez potvora so mu prirele besede na dan, zajemal je iz studence, ki so dotlej neopazni — hotoma in nehotoma — vrel po svetu. Kazen za njegovo predrznost, da je motil idilo v domovini, ni izostala. Večina je dolgo časa kričala ob vsaki njegovi novi knjigi: "Križaj ga!" On da zaspeljuje naše dobro ljudstvo, ker mu trga mreže z oči, da vidi življenje takšno, kakršno je, ker mu pripoveduje stvari, o katerih se dotlej pri nas ni govorilo glasno, da je pogazil "sveto pozetje" v blato vsakdanjega življenja. Prekrepko za naše plaho mišljenje, ponižno in omejeno naziranje o vseh stvareh pestrega življenja je zaklical v svet resnico, je potepal privzgojene nazore, je podiral umetne ograje, med katere so nas zaprli varuhi našega javnega in zasebnega življenja. Toda Cankar se ni zbrljal za skovikanje užaljenih velikih duhovnov po naši domovini, s prezirljivim nasmehom se jim je poklonil in hodil pogumno dalje po poti, ki mu jo je bila odkazala Usoda. Od sreča pa je bil vesel one male skupine, ki je takoj ob njegovem prvem nastopu zaslutila, da prihaja pravi umetnik-človek, prerok in kilcar nove dobe. Neumorno je ustvarjal dalje, razkrival in bical filistrsko naziranje naše družbe — in zmagal je.

Revolucionar je bil tudi v tem smislu, da nas je dvigal iz pokojne dremavosti udobnega življenja, razgrinjajoč krivice in nasilstva, da nam spravi misli in čustva v nemir, da poostri naš pogled, ki mora predreti gladko in varljivo površino in poiskati najtajnejše vzroke vsega obstoječega.

Tehtna in pestra je vsebina Cankarjevih del, a vendar se mi zdi, da izvirajo skoraj vsa iz ene-

ga nagiba: pokazati krivice, kerkoli se šopiri v vsi ostudni nagoti, razkrinkati vse, kar se trudi in peha pod firmo kulture in napredka za lastno korist. Ni prizanašal taluj-umetnikom, ki so nastopali pri nas v komaj preteklih letih tako, da bi se morali zariti v najtemnejši kot naše domovine, če bi ne imeli slonove kože. A prav tako je obliil s svojim sarkazmnom politike z dvojnimi obrazom, ki svetohlinsko pridigujejo "za narodov blagor", a delajo za svojo osebo častihlepno. Jedke in rezke besede je navlil na one oblastne gospodarje kranjske dežele, ki so brezobzirno poniževali ljudi v "hlapec". Kaj čuda, da so vsi ti razkašeni zajekali, ko je razkrival Cankar njih pravo lice. Toda ravno tisti Cankar, ki je iz svoje neizčrpne zakladnice bical z najostrejšimi besedami, s sijajnimi primerami, ki so vedno zadele v živo, krivico in obkoljo, ravno tisti Cankar je našel najnežnejše besede, kadar je govoril o največji skrivnosti našega življenja, o ljubezni. Te njegove matere, kako plaho izražajo svojo ljubezen, da ne bi z okorno besedo oskrunile svojega čustva. In kako rahli so izrazi vroče ljubezni med mladeničem in dekletom, ko se zavesta da sta usojena drug drugemu.

Cankar je bil prvi med slovenskimi prozalisti, ki je zajemal snovi svojih del tudi iz one plasti človeške družbe, ki postaja z vsakim dnem važnejši element v razvoju človeštva, in proletarijata. Slovenski pripovedovalci do Cankarja so poznali le eno stran življenja, življenja, ki se odigrava na kmetih in med malomeščanstvom. Cankar pa je pokazal v vsaj grozi, hedi in krivici tudi ono življenje, ki ga živi delavec, suženj kapitalizma — brezpraven izobčenec človeške družbe. Postal je njegov zagovornik, oznanjevalec njegove bede. In posegel je še globlje v življenje ter z ljubeznimi polnim sreeom pokazal tiste "popotnike," ki jih neznana sila gonila po svetu. Ker je trpel s trpečimi, oznanjeval pravičnost in čutil s preganjanimi, zato so ga hitro proglasili za nemoralnega človeka, pred katerim naj se varujemo kakor pred steklim psom. In tako so se navlile krivice tudi nanj in obsojali so ga

tisti, ki so bili sami obsodbe vredni. Toda krivica, ki jo je gledal pri drugih in ki jo je okušal sam, ga ni napravila malodušnega, in skrhalo njegovega meča. "Vse, kar sem videl in okušal krivičnosti, bede, zlobe, hinavstva, vse to do in divje življenje me je navdajalo edinole z bolelostjo in studom", tako pravi sam o sebi v še neobjavljeni črtici. "Kako sem postal socialist". Ko je bila pa bolesti in studa zvrhana mera, je začel raziskavati vzroke krivice in spoznal, da izvirajo vse iz tiste protinaravne tvorbe, kateri so naredi tako lepo ime "družabni red." In tako pripoveduje dalje o potu svojega spoznanja: "Živel sem takrat v šestnajstem okraju dunajskem, ki je ves podošen eni sami ogromni delavnici. Ta okraj ni samo trdnjava socialne demokracije, temveč obenem dom ubožtva in jetike. Tam sem gledal dan za dnem stvari, ki bi morale tudi duševno plitkega in v srcu revnega človeka siliti k premišljevanju. Krivičnost družabnega "reda" se je kar na oesti razkazovala in razmahovala v vsi svoji brezskramni goloti. Po zimih, v mrazu in snegu, so metali na ulice družine brezposelnih delavcev in "samo-svojih" stradalajočih malih obrtnikov. Videl sem človeka, ki je bil brez zavesti obležal na tlaku; mislili so, da je žganja pijan; ko so poklicali rešilni voz, je zdravnik dognal, da se razcapani jetičnik ni bil zgrudil vsled pijanosti, temveč vsled gladu."

Družabni "red," ki dviga en del človeštva na solnčne višine, ostali del pa tišči v mračni globeli, ta "red" je razgalil Cankar v svojih spisih do dna. In ker je ta "red" blagođejen le za nekatere, in ker bi ne bilo dobro za ono peščico oblagodarjenih, da bi množica spoznala temelje njegove, zato so zakričali nanj, da namenoma prezira lepoto življenja, da pretirava, kadar govori o kriviceh in nasilstvu. Toda on ni odnehal. Preje je le videl krivice, preje je bil sam s svojim življenjem v nasprotstvu, kajti — kakor pravi v že prej omenjeni črtici — "Življenje me je teplo do krvi, jaz pa sem pilil gladke rime. Stori sem kakor kraljevič Marko, ki je mirno praznil svoj bokal, ko ga je bil črni Arapin z

buzdovanom po pleh. Ko pa je dozoreval, je prišlo spoznanje in razodel se mu je "izvrek vsega hudega uredba družbe, tista uredba, ki je dodelila vse bogastvo zemlje in vse sadove človeškega uma kapitalu brez imena ter mu zaslužila človeštvo." In iz tega spoznanja je vzkliko eno najlepših Cankarjevih del. "Hlapec Jernej", ta silna obtožba socialne krivice, ta večni opomin delavstvu, da stre "red", ki meče izmozganega delavca na stara leta na cesto, ko je s svojo krvjo napojil gospodarja. O tem redu pravi študent y "Hlapec Jernej":

"Jernej, tako je naredila posvetna postava. Jernej bo zidal hišo in kadar bo dozidal: gospodar na peč, Jernej čez prag; Jernej bo oral in bo sejal in bo žel: gospodarju zetev in kruh, Jerneju kamen; Jernej bo kosil in Jernej bo malatil. Jernej bo spravljal seno in slamo, in ko bo napolnil škedenj in podstrešje in hlev: gospodar na mehko posteljo; Jernej na trdo cesto; postarala se bosta gospodar in Jernej; gospodar bo sedel na zapečku in si bo palil pipo, in bo prijetno dremal, Jernej se bo skrtil za hlev in bo poginil na gnili stelji. Tako je naredila posvetna postava. Božja zapoved pa je naredila: trpi krivico, Jernej, in kadar te udari sosed na desno lice, ponudi mu še levo; in če ti ugrabi sukno, daj mu še srajco!"

In za Jernejem, ki ga je napravil družabni red za požigalec, je prišel "Kovač Damjan," ki je postal vsled družabnega reda morilec. Oba pa sta iz tiste nepregledne vrste, ki se vije "Za križem." "Za križem" hodijo tihe, trpeče matere, ki darujejo zadnje kapljice krvi, otroci, zaničevani in tepnani od prvega dne rojstva, tepuhji in popotniki, potikajoči se po cestah in krmah in ki so v napoto "poštenim ljudem", a ki nosijo v sebi luč spoznanja, da vidijo več in bolj globoko od svojih preganjalcev, delavci, izkoriščevani od zore do mraka; in med njimi on, njih najboljši brat, objemajoč vse te izgnahee z brezmejno ljubeznijo, on, ki je šel da govorim z njegovimi besedami — "preko gore trpljenja v večno radost, preko gore smrti v življenje."

Se je čas, da se pridružite kontestu za nabiranje naročnikov listu "PROSVETA"

Glavni izvrševalni odbor S. N. P. J. je na svoji letni seji sklenil, da se razpiše kontest za nabiranje novih naročnikov za "Prosveto". V ta namen je odbor dovolil potrošiti \$150.00 za nagrade. Kontest ima trajati TRI MESECE in sicer se je pričel 1. marca in traja do 31. maja 1919. Prvih deset kontestantov dobe prve nagrade in drugih deset dobe druge nagrade, vsak tajnik in tajnica društva, kakor tudi posamezni člani S. N. P. J., imajo pravico se podati v kontest. Ampak vsak mora zapomniti, da kontest velja le za NOVE NAROČNIKE IN ZA VSE ONE, ČE SO ALI NISO ČLANI S. N. P. J. Vsak, kdor se poda v kontest, mora naznaniti svoje ime upravništvu "Prosvete" in mora vselej paziti, da pri pošiljanju naročnikov tudi omeni nove naročnike za kontest.

Bratje in sestre, ki bodo šli v kontest naj si zapomnijo, da dobe nagrado v blagu, ali če hočejo tudi v gotovem denarju.

List stane za celo leto le \$4.00, pol leta \$2.00; za mesto Chicago za celo leto \$5.50 in za Evropo \$7.00.

Torej člani Slovenske narodne politorne jednote morajo doplačati za celoletno naročnino še \$2.80, ker \$1.20 plačujejo že pri asesmentu za tednik. Za mesto Chicago doplačajo člani še \$4.30 za celo leto. Za polovico leta velja seveda polovica teh svot.

O tem ni govora, da se ne more razviti agitacija. Skoro v vsaki naselbini se dobi še precej ljudi, ki še niso naročeni na "Prosveto" in če jim pojasnite, da je to eden najboljših slovenskih listov, in če pojasnite članom S. N. P. J., da imajo doplačati samo če \$2.80, pa bodo dobivali list vsaki dan, mesto samo enkrat v tednu, potem ni nobenega dvoma, da se ne nabere precej veliko število novih naročnikov.

Na delo bratje in sestre, pokažite, da vam je list pri srcu in da se zanj žrtvujete, če je treba.

Kako se postane ameriški državljan.

PREDGOVOR.

Kot sodniški uradnik na okrajnem sodišču okraja St. Louis v Minnesoti je ...

POJASNILO.

Vsak postane lahko ameriški državljan po naturalizaciji, ko je dosegel starost ...

To velja edinole za one, ki niso rojeni v Združenih državah, torej izozemce. Najprej je potrebna dobila prvi papir (first paper) ...

Po preteku pet let neprestanega bivanja v Združenih državah zaprosite sodišče za drugi državljanski papir (second paper) ...

Glasovno odredbo natiseljskega zakona, morajo vsi oni, ki so dospeli semkaj po 29. juniju 1906, predno naredijo prošnjo ...

Po preteku 90 dni boste poklicani zopet na sodišče radi izpravevanja, kamor se morate sočno zglasiti vi in dve priči. Pri zaslišanju vas bodo sodnik izpraševal ...

Opomba. — V slednjih navodilih k ameriškemu državljanstvu niso stali vprašani ...

THE UNITED STATES GOVERNMENT. VLADA ZRUCENIH DRZAV.

Historical.

America was discovered by Christopher Columbus on October 12, 1492. Amerika je bila odkrita po Kristoforu Kolumbu dne 12. oktobra 1492.

American Independence was declared in Philadelphia on July 4, 1776. Ameriška neodvisnost je bila proglašena v Philadelphiji dne 4. julija 1776.

The Constitution of the United States was adopted by representatives of the thirteen original states assembled in a constitutional convention held in Philadelphia on September 17, 1787, and ratified by all the states on May 20, 1790.

Konstitucija Združenih držav je bila odobrena od poslancev trinajst prvih držav na ustavni konvenciji v Philadelphiji dne 17. septembra 1787 in potrjena od vseh držav dne 29. maja 1790.

The original thirteen states were: Imena prvih trinajstih držav so; Massachusetts, New Hampshire, Connecticut, Rhode Island, New York, New Jersey, Delaware, Pennsylvania, Maryland, Virginia, North Carolina, South Carolina and Georgia.

The Constitution of the United States is the fundamental law of the United States. Konstitucija Združenih držav je temeljni zakon Združenih držav.

The first president of the United States was George Washington. Prvi predsednik Združenih držav je bil Jurij Washington.

The Capital of the United States is Washington, D. C. Glavno mesto Združenih držav je Washington, D. C.

CONSTITUTIONAL PROVISIONS. Konstitucionalne provizije.

The United States consists of 48 states and three territories. The United States has a republican form of government. The three territories are: Alaska, Portoriko in Filipinske otočje.

Združene države obstoje iz 48 držav in iz treh teritorijev ali ozemelj. Združene države imajo republikansko formo vlade. Trije teritoriji so: Alaska, Portoriko in Filipinske otočje.

A republican form of government is a government by representatives elected by the people, while monarchy is ruled by a monarch.

V republiki vlada ljudstvo potem svojih poslancev medtem ko vladajo v monarhiji kronan vladar.

The head of the United States is the president. He is chosen by electors who are elected by the people of the United States. Na čelu vlade Zdr. držav je predsednik. On je izvoljen vsake štiri leta po volilnih možih, ki so izvoljeni od ljudstva Združenih držav.

The laws for the United States are made by congress, which consists of two houses or bodies of men, namely, the Senate and the House of Representatives. Zakone za Združene države dela kongres, ki obstoji iz dveh zbornic, to je, senatorske in poslaniške zbornice. Poslaniška zbornica obstoji iz 438 poslancev in senatorska zbornica pa iz 96 senatorjev.

The presiding officer of the House of Representatives is chosen from their own number by the representatives, and is called the Speaker of the House. Predsednik poslaniške zbornice je eden poslancev, katerega izvolijo poslanci in se imenuje zborniški predsednik.

The presiding officer of the Senate is the Vice-President of the United States. Senat predseduje podpredsednik Združenih držav.

The Congress of the United States meets in Washington, D. C. on the first Monday in December of each year. Kongres Združenih držav se snide k zborovanju v Washingtonu D. C. prvi ponedeljek v mesecu decembru vsakega leta.

The members of the House of Representatives are called congressmen or representatives, and the members of the Senate are called United States Senators. Člani poslaniške zbornice se imenujejo kongresniki ali poslanci in člani senata se imenujejo senatorji Združenih držav.

The congressmen are elected by the people of the different states of the Union for a term of two years. Kongresniki ali poslanci Združenih držav so izvoljeni od ljudstva za dobo dveh let.

A congressman, when elected, must be twenty-five years old, and must be a resident of the state in which elected and a citizen of the United States for seven years. Izvoljeni kongresniki mora biti 25 let star, državljan države, v kateri je izvoljen, in državljan Zdr. držav sedem let.

A United States senator, when elected, must be thirty-years old, he must be a resident of the state in which elected and a citizen of the United States for nine years. Senator Združenih držav mora biti ob času njegove izvolitve trideset let star in prebivati v državi, v kateri je bil izvoljen, in državljan Združenih držav devet let.

Each state elects two U. S. senators. Vsaka država izvoli dva senatorja Združenih držav.

The Constitution of the United States may be altered or amended by the legislatures of three fourth of all the states in the Union. Konstitucija Združenih držav se lahko spremeni ali omeji po legislaturah treh četrtin držav v Uniji.

Each State has its own constitution but such constitution must be in conformity with the Constitution of the United States. Vsaka država ima svojo konstitucijo, toda ta konstitucija mora biti v soglasju s konstitucijo Združenih držav.

When we swear to support the Constitution of the United States, we mean that we believe in it and the principles it contains, and in the laws and regulations made in accordance with it, and that it is the most precious political possession we have, and that we will keep it, defend it and obey it even at the cost of our lives.

Kadaž se prisegajo zavežemo podpori ustavi Združenih držav, izrazimo, da verujemo vanjo, v njena načela, ki so v nji, v postave in določbe, izvršene v skladu s ustavo. Dalje, da je naša ustava najdragocnejša politična imovina, katero posedujemo, da jo bomo ohranili, branili in izpolnjevali, četudi zrtujemo svoje življenje.

PRESIDENTIAL ELECTION. Predsedniška volitev.

The presidential election ballot in which the voter may indicate his choice by a mark (X) to be substantially as follows:

Predsedniški volilni listek (glasovalnica), katerega se poslužijo volilci pri volitvi predsednika je približno takle:

Note. One such mark opposite a group of presidential electors shall be counted as a vote for each elector in such group.

En tak krič pred imeni volilnih mož za izvolitev predsednika se šteje kot en glas za vsakega volilnega moža.

Note. Minnesota is entitled to 12 presidential electors. Each political party has the right to place on the ballot 12 candidates for presidential electors.

Minnesota je upravičena do 12 volilnih mož za izvolitev predsednika. Vsaka politična stranka ima pravico postaviti na glasovalno 12 kandidatur za volilne moža.

MEETING OF ELECTORS. Sestanek volilnih mož.

The presidential electors shall meet in their respective states and vote by ballot for president and vice-president, one of whom at least, shall not be an inhabitant of the same state with themselves.

Volilni možje v svojih državah in glasujejo za izvolitev predsednika in podpredsednika, od katerih najmanj eden ne sme biti prebivalec države, iz katere so volilni možje.

Volilni možje v svojih državah in glasujejo za izvolitev predsednika in podpredsednika, od katerih najmanj eden ne sme biti prebivalec države, iz katere so volilni možje.

Upon the receipt of the ballots, the president of the Senate shall, in the presence of the Senate and House of Representatives, open all the certificates and the votes shall then be counted.

Ko predsednik senata prejme poslance mu volilne listke, odpre v navzočnosti senatorjev in poslancev vse certifikate, nakar se sesteteje glasovalce. Oseba, ki je prejela največ glasov za predsednika, je predsednik, in oseba, ki je prejela največ glasov za podpredsednika, je podpredsednik.

The presidential inauguration takes place on the fourth day of March following the election. Vstoličenje predsednika Zdr. držav se vrši dne 4. marca po volitvi.

THE POWER OF THE PRESIDENT.

The President of the United States is the commander-in-chief of the army and navy of the United States, and of the militia of the several states when called into the actual service of the United States.

Predsednik Zdr. držav je vrhovni poveljnik armade in morarice Zdr. držav, kakor tudi milice raznih držav, kadar je poklicana v aktivno službo Združenih držav.

The President of the United States has power, by and with the advice and consent of the Senate, to make treaties, provided two thirds of the senators present concur, and shall nominate, and by and with the advice and consent of the Senate, shall appoint ambassadors, other public ministers, consuls, judges of the Supreme Court and all other officers of the United States whose appointments are otherwise provided for in the Constitution of the United States, and which shall be established by law.

Predsednik Združenih držav ima oblast sklepatis pogodbe na priporočilo in dovoljenje senata, če tako sklepata dve tretjini navzočih senatorjev. Na priporočilo in z dovoljenjem senata imenuje poslance, druge javne zastopnike v tujem jeziku, konzule, sodnike najvišjega sodišča in druge uradnike Združenih držav, katerih imenovanja niso določena na drug način v ustavi Združenih držav in ki jih je treba določiti po zakonu.

HOW A BILL IS INTRODUCED.

Every bill introduced in Congress must be in writing and read at three sessions of the assembly before vote shall be taken.

Vsak predlog, stavljen v kongresu, mora biti spisan in prečitat trikrat na seji, preden se o njem glasuje. Vsak predlog, ki je bil sprejet v zbornici, kateri je bil najprej predložen, zvečeno odanih glasov, mora biti podpisan od predsednika zbornice in poslan drugi zbornici, v kateri se ravnanje ravna s njim.

Vsak predlog, sprejet v kongresu, mora biti predložen predsedniku Združenih držav, preden postane zakon, če se predsednik strinja z njim, ga podpisuje; če ne, ga vrne z ugovori zbornici, ki ga je zasnovala. Ta zbornica ga potem uvažuje znova. Če je po tem uvaževanju sprejet s tretjinsko večino v obeh zbornicah, postane postava, če ga predsednik Združenih držav odobri ali ne.

THE OFFICERS OF THE UNITED STATES AND THEIR ANNUAL SALARIES.

President \$75,000 Vice-President 12,000

THE CABINET.

Secretary of State \$12,000 Secretary of the Treasury 12,000 Attorney General 12,000 Secretary of the Navy 12,000 Secretary of War 12,000 Secretary of the Interior 12,000 Post Master General 12,000 Secretary of Agriculture 12,000 Secretary of Commerce 12,000 Secretary of Labor 12,000

THE PRESENT OFFICERS OF THE UNITED STATES. Sedanjí uradniki Združenih držav.

Executive Department: President: Woodrow Wilson. Vice-President: Thos. R. Marshall.

The President's Cabinet: 1. Secretary of State: Robert Lansing. 2. Secretary of the Treasury: Carter Glass. 3. Attorney General: A. Mitchell Palmer. 4. Secretary of the Navy: Josephus Daniels. 5. Secretary of War: Newton D. Baker. 6. Secretary of the Interior: Franklin K. Lane. 7. Postmaster General: Albert S. Burleson. 8. Secretary of Agriculture: David F. Houston. 9. Secretary of Commerce: William C. Redfield. 10. Secretary of Labor: William B. Wilson.

The cabinet officers are appointed by the President of the United States and hold their offices during the president's term of office or during their good behavior.

Uradniki kabineta imenuje predsednik Združenih držav in ostanejo v uradu za dobo predsedniškega uradovanja, če stroje dolžnost vestno izpolnjujejo.

UNITED STATES COURTS. Sodišča Združenih držav.

There are three kinds of U. S. courts, namely, the U. S. District Court, the U. S. Circuit Court of Appeals and the U. S. Supreme Court.

Justice of the United States Supreme Court are appointed by the President of the United States subject to confirmation by the Senate and hold their offices for life, or during their good behavior.

Justice of the United States Supreme Court are appointed by the President of the United States subject to confirmation by the Senate and hold their offices for life, or during their good behavior.

JUSTICE OF THE UNITED SUPREME COURT. Sodniki najvišjega sodišča Združenih držav so: Chief Justice, Edward Douglas White. Associate Justices: Joseph McKenna, Oliver Wendell Holmes, William R. Brandeis, John H. Clarke.

Ameriške vesli.

USLUZBENCENI V PULLMANO. NOVIH VOZOVH SO DOBILI POVIŠANO MEZDO.

Washington, D. C. — Vrhovni ravnatelj Hines naznaja, da je bila 69.000 uslužbencem povišana meza povprečno za \$15 mesečno. Mezda bo sedaj višja za \$25 nad mezo, ki so jo uslužbenci prejeli 1. januarja 1918.

Povišana je bila tudi meza 12.000 uslužbencem, ki opravljajo delo v spalnih in salonskih vozovih. Ti uslužbenci bodo prejeli po \$25 več na mesec kot 1. januarja 1918. Sedaj se jim poviša meza le za \$12.50 mesečno.

Usluzbenci v spalnih vozovih, ki jih je 10.000, prejmejo okoli \$8 več na mesec, tako da bo tudi njih meza povišana za \$25 mesečno nad mezo, ki so jo prejeli 1. januarja 1918.

13-LETNA DEKLE JE UBILA SVOJEGA OCEA.

St. Louis, Mo. — 13-letna Urška Broderick je ustrelila svojega 45-letnega očeta Joseph F. Woodlock.

Ko je bila Urška stara deset let je ustrelila svojega 51-letnega očeta Thomas P. Brodericka. Zločin je izvršila dne 6. oktobra 1916. Zarovarjala se je, da je branila mater in mladičkogledniška porota je oprostila. Zdaj pravi Urška, da jo oče napadel in da je umor izvršila v silohranu.

Izpovedala je tole: "Moja mati je vstala, da skuha zajtrk. Moj oče me je pobral in nesel v svojo posteljo. Skušala sem kričati, toda on me je opraskal in strgal obleko. Vedela nisem kaj delam, prišla sem samokres in ustrelila.

"Ustrelila sem ga, ker sem se za baln. Njegovo obnašanje je bilo večkrat razaljavno napram meni."

Polcija dvomi, da se je stvar tako odigrala, kot pripoveduje dekle, kajti če je klecala na pomoč, jo je morala slišati tudi mati.

NOVA POSTAVA GLEDE PRODAJE VOJNOHRANILNIH ZNAMK.

Washington, D. C. — Z ozirom na množestvelno zlorabo vojnohranilnih znamk, in ker je bilo veliko številu lastnikov, istih oznok, je zvezna poština ravnatelstvo izdalo nove napredbe, katere so zelo važne za vsakogar, kdor koli hoče izmenjati ali prodati vojnohranilne znamke.

Prodati ali izmenjati vojnohranilne znamke, katere hoče prodati, mora vsakdo, kdor hoče prodati ali izmenjati vojnohranilne znamke, imeti zaprisežen affidavit, da je v resnici lastnik toliko in toliko številu vojnohranilnih znamk, katere hoče prodati.

Prodati se morajo edino le na pošti. To velja za vojnohranilne znamke, katere so bile izdane 1. 1919. Za znamke izdane leta 1918 mora imeti certifikat, katerega mora vsakdo na pošti in na njega dobi prilepil znamke, katere hoče prodati.

Poleg tega uvede poštna oblast skrbno preiskavo, ali je prodajalec v resnici lastnik znamk, katere hoče prodati.

Preiskave so napredje dognale, da je bilo lamsko leto prodanih najmanj za \$60.000 vojnohranilnih znamk, katere so prodali osebe, ki niso bili upravičeni lastniki istih. Poleg tega, so pa dobili tudi razni spekulanti in drugi veliko število teh znamk na nepošten način ali so pa kupili iste pod eno, kot je bila označena na znamkah.

Vse to je prislilo zvezne poštne oblasti, da so napravile ta korak.

Radi tega svetujejo rojakom, da se najprej informirajo na pošti, predno hočejo prodati vojnohranilne znamke, da ne bodo izgubili potem kakih nepotrebnih sitnosti.

ZVEZNA VLADA NAMERAVA POTROBITI \$305,369,404 ZA JAVNA DELA.

Washington, D. C. — Kakor se poročja od vladnega delavskega departamenta, namerava zvezna vlada v letih 1919, 1920, 1921 potrošiti okrog tristo milijonov dolarjev za zgradnjo javnih postopij, cest, za gradnjo kanalov ali prikopov, regulacije rek, itd. V marta imajo, da regulirajo reko Mississippi, Missourij in Ohio in to brez ozira na cene stavbenega materiala.

Poleg tega nameravajo zgraditi velike bolnišnice za vojske v raznih vojaških taboriških. Zgraditi bodo nove ljudske bolnišnice in zboljšali stare. Za Cook county imajo v proračunu \$3.000.000, katere hočejo porabiti za zboljšanje bolnišnice.

Pri zadnjem zasedanju kongresa pi bila vzprejeta točka, katere je obsegala nad 150 načrtov javnih del.

Poročja se nadalje, da bodo z vseni temi javnimi deli pričeli se to leto. Upajo tudi, da bodo posamezne države pomagale zvezni vladi pri gradnji javnih vest, ker so se nekatere že izrekle, da bodo pričele graditi nove ceste ali zboljšali stare.

MATI SPOZNANA ZA KRIVO, DA JE UMORILA SINA.

Montrose, Colo. — Porotniki so se zedinili glede mrs. N. Jane Bush, obtožene, da je umorila svojega sina, na umor druge vrste. Kazen za umor druge vrste je ječa od deset let do dosmrtno ječe.

Bushova se je zagovarjala, da je bila ob času, ko je izvršila umor, časno zmešana.

Po izpovedi Bushove je njen sin John Bush ubil njenega vnuka, ker je svojemu očetu priznal, da mu je ukradel majhno vsoto denarja. Mrtvega sina je seškal in ga skubal v kotlu za milo. Na to je Bushova ubila svojega sina in napravila z njim, kar je on naredil z njenim vnukom.

Hišna preiskava je dognala, da so našli le otroške kosti, o sihu pa ni bilo duha ne sluha.

ZBOROVANJE LEGISLATURE ZAKLJUČENO PO 36 URNEM ZBOROVANJU.

Denver, Colo. — Legislatura je zaključila svoje zborovanje po 3-urnem zborovanju. Opozicija so delali demokratje proti predlogi na pritisk strokovno organiziranega delavstva, ki je določala, da ostane državna policija (konstablerji) do 30. novembra 1920. Demokratje so zahtevali, da se državna policija odpravi s prvim majem. Končno so se poslanci zedinili, da se državna policija razpusti dne 15. julija t. l.

Veliki dnevniki zagovarjajo, da je državna policija potrebna, da varuje farmarje, naobratno pa zastopniki strokovno organiziranega delavstva trdijo, da služi državna policija privatnim industrijalnim interesom in protidelačem. Najboljši dokaz je, ta, da v farmarskih državah ni državne policije in jo zahtevajo privatni interesi le tam, kjer je industrija razvita.

Kd so ustanovili državno policijo, so obljubili, da ostane le toliko časa, dokler traja vojna. Republikanci niso držali besede in so napeli vse sile, da državna policija ostane, ko jo je bilo treba razpustiti, da so celo zagrožili, da se mora sklicati izredno zasedanje, ali pa mora biti predlog sprejet. Demokratje so končno odnehali in se zedinili na posredovalni predlog, tako da državna policija ostane do 15. julija t. l.

V COLORADU STOKAJO O PRIMANJKOVANJU FARMARSKIH DELAVCOV.

Denver, Colo. — Tukaj že zopet prihajajo v javnost glasovi, da primanjkuje farmarskih delavci. Takoj jih potrebujejo en tisoč, poleti jih bodo pa potrebovali do 12.000.

Je že res, da semintje posamezni farmar ne more dobiti delavcev, ali da je čez noč nastalo veliko pomanjkanje farmarskih delavcev, se pa ne more verjeti kar tjezdan. Če res primanjkuje farmarskih delavcev sedaj, ko do mobilizirajo armado in iz vseh mest prihajajo poročila, da je število brezposelnih delavcev veliko, morajo biti gotovi vzroki, da delavci ne odhajajo na farme. Najbrž so temu vzrok slabe delovne razmere in nizke mezde.

Stokanje o pomanjkanju farmarskih delavcev ima pa lahko še drug namen. S takimi stokanjem hočejo privabiti veliko število delavcev, da se ponudijo za delo na farmah, da lahko pritrsejo na delavske mezde in postabljajo delovne razmere.

NOVA POGODBA MED SPANSKO IN ZDRUŽENIMI DRZAVAMI.

Madrid. — V uradnih krogih govore, da je prišlo do sporazuma glede glavnih točk v novi pogodbi med Špansko in Združenimi državami, ki se nanaša na uvoz pšenice in bombaža v Španijo. Iz Združenih držav bodo izvažali pšenico in bombaž v Španijo, španjske ladjice bodo pa morale priti in Francoški ladi v južni Franciji, da odpeljejo ameriške čete drogov.

Pogodba se ni podpisala radi manjkostnih virov, a katerih govore, da bodo kmalu odstranjene.

Z ognjem in mečem.

Zgodovinski roman.

Polaki spisal Stenklewicz. — Poslovil Podravski.

(Nadaljevanje.)

II.

Ko je drugi dan odprla kneginja oči, pogleda najpoprej v strop in potem premeri s pogledom svo sobo. Vračajoča zavednost se je še borila z ostanki sanj in blodenj. Njuno lice je kazalo osupljenje in strah. Kje je sedaj? Kako je prišla sem, v čegavih rokah je? Ali bedi, ali še vedno sanja? Kaj pomeni to izobilje? V njeni duši se začne oživljati spomini na Bar, na poboj toliko tisoč ljudi, plemstva, meščanov, duhovnikov, nun in otrok. Spomni se s krvjo pomazanih obrazov prostakov, ki so si ovijali še topla čreva okrog vratu; v ušesih so ji še odmevali divji kriki, sredj katerih je prihital v sobo Bohun ter jo pograbil. Spomni se tudi, kako je v trenutku groze in obupa padla na nož, ki si ga je nastavila, in lastno roko in mrzel pot oblije njeni seni. Brž ko se je nož izpodmaknil ter ji zadal le nezadno rano, ker že skoraj več ne čuti bolečine, pač pa čuti, da se ji povrača moč in zdravje. Naposled se ve, da so jo odpeljali nekam daleč. Toda kje je sedaj? Ali v kakem gradu, rešena in, na varnem kraju? In Helena se je jela znovi ozirati po sobi. Okna v nji so bila majhna, štirivoglata, enaka kinetskimi, toda solnčna svetloba ne more skozi nje, ker jih zaslanjajo namesto šip bele zavese. Ali je to res le kaka kmetijska hišica? Nemogoče, ker tega ne kaže veliko notranje izobilje. Namesto stropa visi nad dekletom obširna preproga iz rudeče svile, z polmesečem in zlatimi zvezdami; isto tako so okrašene z zastirali stene; na tleh pa leži obširna preproga, vsa posuta s cvetlicami. Okvir na kamnu je pokrit s perzijsko tkanino, povsod si videl zlate šapelje, svilo, žamet. Jasna dnevna svetloba, prodirajoča skozi zavese na oknih, razsvetljuje notranjost, pa tudi gine v tem bagru, temno vijoličastim in vijčevim žametom, delajoč mišno mavrico. Kneginja se čudi in niti ne veruje očem. Kaj, so-li kak čari, ali pa jo je vojska kneza Jeremije rešila iz kozoških rok ter jo nastanila v kakem knezovem gradu?

Deklina sklene roki.

"Sveta Devica!" moli, "stori tako, da bi prvi obraz, ki se prikaže pri vratih, bil obraz mojega branitelja in prijatelja!"

V kratkem pa so se skozi težko zaveso oglasili glasovi teorbane in ob enem je nekak glas začel prepevati znano pesem:

"O, prečudna ta ljubezen,
Za bolezen so zdravila,
Za ljubezen jih pa ni!"

Zveste tudi te ljubezni
Na vek pozabiti moči ni!"

Kneginja se dvigne na postelji, toda dalje ko je poslušala, čedalje bolj jo je prevzelo osupljenje. Naposled grozno zakriči ter pade kakor mrtva na postelo.

Njen krik se je slišal skozi stene, kar naglo preproga zašumi in Bohun se prikaže na pragu. Kurčevičevna si zakrije z rokami oči. Obledeli in tresoč njeni ustnici ponavljate kakor v vročinici:

"Jezus Marija! Jezus Marija!"

Pa prikazen, ki jo je tako prestrašila, bila bi razveselila vsake dekliške oči. Demantovi gumbi njegovega župana so migljali kakor zvezde na nebu; nož in sablja bila sta kar pokrita z biseri. Župan iz srebrne tkanine in rudeča vrnja suknja pa sta dajala še več krasote njegovemu začrnelemu licu; lahko si rekel, da stoji pred njo najzajši izmed vseh molojcev na Ukrajini. Toda oči so mu bile mirne, kakor bi jih pokrivala megla; pokorno gleda na kneginjico in videč, da strah ne odhaja z njenega lica, spregovori s tihim in otožnim glasom:

"Ne boj se, kneginjica!"

"Kje sem? Kje sem?" povprašuje s solznimi očmi.

"Na varnem mestu, daleč od vojske. Ne boj se, draga moja duša! Pripeljal sem te semkaj iz Bara, da bi se ti ne zgodilo kaj zlega od ljudi, od besne vojske. V Baru nikomur nismo priznališ ... samo ti si ostala živa."

"Kaj delate tukaj? Čemu me preganjate?"

"Moj mili Bog! Vzkljike lopov ter ploskne z rokami, kakor človek, kateremu se je pripetila velika krivica. "Jaz tebe preganjam?"

"Jaz se vas strašno bojim."

"Čemu se bojiš? Ukaži samo in ne ganem se od vrat — tvoj suženj sem. Sedel bom pri vratih in gledati ti hočem v oči. Ne želim ti hudega, čemu me torej sovražiš? Hej mili Bog! Ti si se v Baru sunila z nožem, ko si me zagledala, če rano si me že videla ter vedela, da te pridem rešit! Vsaj jaz za tebe nisem ptujec, marveč zvest tovarjš!"

Zati lice kneginjice se naglo pokrije z rudečico.

"Ker mi je smrt ljubša, nego sramota", odvrne kneginjica, "prisegam, da se ubijem, če ne boš imel do mene spoštovanj."

Iz dekličjih očes je švigal ogenj; Bohun je razvide, da se ne sme šaliti s to kurčevičevsko knežjo naravo, ki v zapalu dovrši, s čemur grozi ter vidugle bolj krepko nastavi nož. Molči torej ter stopi par korakov dalje k oknu, sede na klopi pokrito z zlato tkanino in pobesi glavo na prsi.

Nastane nekaj časa tišina.

"Mimna boči!" reče "Dokler sem trezen, dokler mi žganjica ne razgreje glave, dotlej si mi kakor slika v cerkvi. Od onega časa, ko sem našel v Baru, popustil sem pijančevanje, poprej pa sem pil, pil ter zašival z žganjico svoje gorje."

Toda sedaj ne vzamem v usta ni sladkega vina, niti žganjice."

Kneginja molči.

"Nagledam se te", je dejal, "potolažim se s pogledom na tvoje zalo lice, potem pa pojdem."

"Vrnite mi nazaj mojo prostost", prosi ga.

"Li si mar v sužnosti? Naj si tukaj gospa!"

Kam hočeš iti? Kurčeviči so poginili, ogenj je požrl mesta in vasi; kneza ni v Ljubnem; povsod je polno vojakov, povsod se preliva kri, borijo se Poljaki, Tatarji in Kozaki. Kdo ti priznase? Kdo se užali nad teboj, kdo te ubrani če ne jaz?"

Kneginja dvigne kviško oči. Spomni se, da je nekdo na svetu, ki jo sprejme v varstvo; toda ni hotela izgovoriti njegovega imena, da ne bi dražila razkačenega leva. Obenem pa je globoka žalost stinila njeno srce. Ali je še živ on, za katerim teži njena duša?

V Baru je zvedela, da še živi; takoj po odhodu Zaglobe ji je prišlo na ušesa ime gospoda Skretuskega ob enem z novicami i zmagah slavnega kneza.

Od onega časa je preteklo dokaj dni in noči; mnogo hitre je že bilo, — in Bog zna, kaj se mu je vse pripetilo? Novice o njem mogli bi ji prinašati samo Bohun; njega pa ni hotela vprašati in tudi ni smela. ... Glava ji znovi pade na posteljo:

"Moram res ostati tukaj v tvoji ječi? Kaj sem ti učinila, da hodiš za menoj kakor senca?"

Kozak dvigne glavo ter začne govoriti tiho, da ga je bilo komaj moči slišati, tako:

"Kaj si mi učinila — ne vem; samo to vem, če sem jaz tebi v nesrečo, si tudi ti meni. Ko bi se v tebe ne bil zaljubil, bil bi prost kakor veter na polju, imel bi sree lahko, dušo lahko, proslavil bi se kakor Konaševič Sahajdačini. Tvoja lepota je moja nesreča, da mi ni mar več za mojo prostost niti za kozoško slavo! Sem se mar brigal za dekleta, dokler nisi ti zrastle z dekličca v gospodično? Enkrat sem vplnil galerio, napolnjeno z najzalkšimi molodicami, katere so peljali sultanu — pa nobena si ni pridobila mojega srca. Poigrali so se z njimi brajce, Kozaki, potem pa sem ukazal privezati vsaki kamen na vrat ter v vodo z njimi. Nikogar se nisem bal, po ničemur nisem hrepenel. Hodil sem na vojsko, jemal plen in kakor knez v gradu živel sem na stepi. Kaj pa sedaj? Evo, sedim tukaj kakor suženj, da bi slišal od tebe vsaj eno dobro besedo. Če bi bila do mene drugačna, ne bilo bi se zgodilo, kar se je zgodilo, ne bil bi pobit tvojih sorodnikov, ne porabil te z vstači in prostaki, ter radi tebe ne bi zgubil razuma. Lahko bi me peljala, kamor bi ti bilo drago in jaz bi dal za te svojo kri in svojo dušo. Sedaj pa sem ves umazan s plemenitaško krvjo, nekaj sem moril samo Tatarje in tebi dovažal plen, da bi hodila v zlatu in bagru, kakor kerubini božji. Čemu me takrat nisi ljubila? Oj, močno, močno je žal mojemu srcu. S teboj sem hotel živeti, brez tebe pa živeti ne morem, ker ne najdem počitka ne v daljavi niti v bližini, ne na

gori, niti v dolini — golobica ti moja, prisrčna! Nu, odpusti mi, da sem prišel po tebe v Rozloge s sabljo in ogujem. Bil sem pijan od jeze na kneziče in po poti sem pil žganjico — nesrečni razbojnik! Potem, ko si mi zbežala, sem tudi kakor pes in rane so me bolele; nisem hotel jedi ter sem le prosil mater smrti, da bi me vzela; ti pa hočeš sedaj, da bi te izpustil, izgubil te znovi, golobica moja, srčice ti moje!"

Bohun umolkne, ker se mu je glas pretrgal v grlu. Helenino lice pa je sedaj zarudelo, sedaj ohledelo. Čim več neizmerne ljubezni je bilo v njegovih besedah, tem večja propast se je odpirala pred deklico; propast brez dna, brez upanja na rešitev.

Kozak si oddahne, premaga svoje občutke ter nadaljuje tako-le:

"Prosi kar hočeš!" vzdihne: "Glej, kako okrašeno sobo imaš; vse to je moje, plen iz Bara, ki sem ga na šestih konjih spravi semkaj za te. Prosi, česar koli hočeš, rumenega zlata, leske, če obleko, ognjene dragotnije, pokorne služabnike. Bogat sem, imam dosti svojega, pa tudi Hmelnički in Krivonos mi ne odrečeta blaga, da boš kakor kneginja Višnjevecka. Pridobim ti gradov, pol Ukrajine ti darujem; dasiravno sem le Kozak in bunčučni ataman. Načelujem deset tisočem molojcev kakor knez Jarema. Prosi, česar hočeš, da le pri meni ostaneš in me ljubiš."

Kneginja se dvigne na postelji; njeno nežno, mišno obličje je kazalo tako trdno voljo, ponos in duševno silo, da je ta golobica bila v tem hipu bolj podobna orlu.

"Če čakate, gospod, mojega odgovora", de "znajte, da ljubila vas ne bom nikdar, ko bi imela tudi vse življenje prestokati v vaši sužnosti!"

V Bohunu se je začela kuhati jeza, "Ne goyori mi takih reči!" reče z rohnečim glasom.

"Vi mi pa ne govorite o svoji ljubezni, ker je zame sramota in razžaljenje. Jaz nisem za vas, Kozak vstane.

"Čegava pa bi bila, kneginjica Helena, tam v Baru, ko bi mene ne bilo?"

"Kdor mi reši življenje, da me sune v sramoto in sužnost, ta je moj sovražnik, ne prijatelj."

"Ti si domišljjaš, da bi te bili prostaki umorili? Strah pomisli!"

"Nož bi me bil umoril, vi pa ste mi ga izdrali."

"In ne dam ti ga, ker moraš biti moja!" zavpije Kozak.

"Nikdar, raje smrt!"

"Moraš in tudi boš!" "Nikdar!"

"Ko bi ne bila ranjena, poslal bi še danes molojce v Raškovo, pa popa, da naju poroči in jutri bi bil že tvoj mož. Toda kaj? Greh je, ne ljubiti in prigrliti moža. Hej! velmožna gospodična, tebe je sram ljubiti Kozaka; povej torej, kdo pa si? Kje so tvoji gradovi, dvorniki in vojaki, moja sužnja si! Ko bi ne bil vitez, naučil bi te z nazajko razuma in brez popa se nasitil tvoje lepote."

Posojilo svobode in zmage.

To posojilo svobode in zmage je zadnje. Zanim se bodo plačale vse vojne priprave, katere so pomagale ustaviti vojno najmanj eno leto dni prej, kar je prihranilo življenje najmanj pol milijona bojnikovom.

V tem posojilu je najbo jše naložen denar.

Vaš denar, naložen v posojilu svobode in zmage, se vam vrne v teku štirih let, mogoče tudi še v treh. Dobili boste 4 3/4 procentne obresti, ki se bodo izplačevale na vsakih šest mesecev.

Poslužimo se vseh mogočih sredstev, da izvemo gotovo in natančno, koliko tega posojila so podpisali tuji jezika govoreči naseljenci. Slovenci so se še vselej izkazali prav dobro pri prešnjih posojilih in zato smo prepričani, da tudi sedaj izvrše svojo dolžnost. Kadar boste podpisali to posojilo, tedaj vselej odločno zahtevajte od osebe, pri kateri podpišete, da zapiše tudi vašo narodnost v oddelek, in sicer tam, kakor vam kaže prst na sliki v oglasu.

Pokažite torej Stricu Samu, da so Slovenci vedno pripravljene in pri volji po svoji možnosti pomagati mu tudi v tej krizi.

Chicago Liberty Loan Committee Chicago

UNITED STATES OF AMERICA

Liberty Loan Receipt No. 5026

RECEIVED of _____ Date _____ 1919

(Buyer's name on this receipt)

ADDRESS _____ City _____

Initial payment of _____ DOLLARS (\$) Check Cash

to apply on subscription for \$ _____ par value VICTORY LIBERTY LOAN.

This application to be entered through _____ Bank, _____

and is to be acknowledged by above named bank. (Write in name of bank)

NOT NEGOTIABLE SALESMAN WILL, UPON REQUEST, SHOW CREDENTIALS. _____ Salesman.

This application to be credited to _____ Division

(FOREIGN LANGUAGE DIVISION)

Pomagajte izvršiti to delo!